Τὸ φύλλον δραχ. 2,50 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν 2½ πέννες.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστώμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθῶς παρασχὸν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμὰς 100. Ἑξάμηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου χρύσια διατημ. 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4. — Ἀγγλίας καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν Ἑλλήνων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἑξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩι 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΠΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Ἑδριαίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 36ος | *Ἐν Ἀθήναις, 3 Αὐγούστου 1929* | *Ἔτος 51ον.—Ἀριθ. 35*

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ
(Ἐθνικὸν Ἀριστεῖον Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν)

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΤΡΕΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

μὲ σκίτσα τῆς δ. ΛΙΛΑΣ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ἐδῶ κι' ἐκεῖ βλέπουμε χωριουδάκια μισοκρυμμένα στὰ δέντρα. Νὰ καὶ περβόλια ὁλανθισμένα, δεντρόκηποι, ἀμπέλια κι' ἐλαιῶνες. Μ' ὅλα τὰ πρώϊμα χιόνια τοῦ Ταΰγετου, κάτω ὁ καιρὸς εἶναι γλυκὸς καὶ τἀεράκι φυσᾶ μυρωμένο σὰν ἀνοιξιάτικο.

Ὁ ἥλιος βασιλεύει νωρὶς -νωρίς, μὰ δὲ σκοτεινιάζει. Ἕνα γλυκὸ φεγγαράκι, ὑψωμένο σχεδὸν στὰ μεσούρανα, μᾶς φέγγει. Ἐξακολουθοῦμε καὶ τὶς βραδινὲς ὧρες τὸ ταξίδι μας. Καὶ στεκόμαστε σ' ἕνα χωριὸ γιὰ νὰ περάσουμε τὴ νύχτα.

Πρωΐ-πρωΐ πάλι ξεκινοῦμε.

Κάτω, στὴν καταπράσινη κοιλάδα, λαλοῦν φαιδρὰ τὰ πουλιά. Καταμεσίς, σὰν ἀσημένιο φίδι, περνᾶ τὸ ποτάμι, ὁ ξακουστὸς Εὐρώτας. Οἱ ὄχθες του εἶναι σκεπασμένες ἀπὸ θάμνους, καλαμιόνες καί, σὲ μέρη-μέρη, ἀπὸ δέντρα φουντωτά.

Συχνὰ συναντοῦμε πρόβατα ποὺ βόσκουν στὰ λιβάδια. Καὶ χωριατόπουλα, καὶ χωριατοπούλες, ἀπὸ τὸ Παρόρι ἢ ἀπὸ τὸ Μιστρά, ποὺ πάνε στὴ Σπάρτη.

Μόλις εἶχε σηκωθεῖ ὁ ἥλιος, ὅταν μπήκαμε στὴν πόλη,

Θ. Τὸ οἰκογενειακὸ συμβούλιο

Τέσσερα μερόνυχτα βάσταξε τὸ ταξίδι μας ἀπ' τὴ Σύρα ὡς ἐδῶ. Ποτέ, μὲ τὸν Πανάγαρη, δὲν εἴχαμε κάνει τόσο μεγάλο ταξίδι!

Τάμαξι μας πέρασε τὴ μικρὴ πλατεῖα τῆς Σπάρτης, μπῆκε σ' ἕνα στενὸ δρόμο καὶ σταμάτησε σ' ἕνα χαμηλὸ σπίτι μὲ τρία παράθυρα, ποὺ μοῦ θύμισε τὸ δικό μας στὸ χωριό.

Ἦταν τὸ σπίτι τῆς χήρας κυρὰ-Κώσταινας, τῆς ἀδερφῆς τοῦ Πανάγαρη, τῆς μητέρας τῆς Νίνας.

Δὲν τὴν περίμενε, δὲν ἤξερε τίποτα, γιατί οὔτε γράμμα προφτάσαμε νὰ τῆς στείλουμε, οὔτε νὰ τῆς τηλεγραφήσουμε σκεφθήκαμε. Μπορεῖτε λοιπὸν νὰ φαντασθῆτε τὴ γλυκύπικρη αὐτὴ στιγμή. Μὲ χαρὰ ποὺ ξανάβλεπε τὴν κόρη της, μὲ λύπη ποὺ μάθαινε τὸ θάνατο τοῦ ἀδερφοῦ της, ἡ καϊμένη ἡ κυρὰ-Κώσταινα ἔκλαιγε μέσ' στὰ γέλια της καὶ γελοῦσε μέσ' στὰ κλάματά της.

«Ἡ μητέρα τῆς Νίνας δὲν τὴν περίμενε, δὲν ἤξερε τίποτα...»
(Σελ. 409, στ. γ'.)

Ἦταν καμμιὰ πενηνταριὰ χρονῶν γυναίκα, λεπτὴ καὶ ψηλή, μὲ συμπαθητικὸ πρόσωπο ποὺ ἔμοιαζε πολὺ τοῦ συχωρεμένου. Εἶχε μιὰ μικρὴ περιουσία ἀπ' τὸν ἄντρα της, ποὺ ἦταν πραμματευτής, ἐργαζόταν κι' αὐτὴ μὲ τὶς κόρες της στὸ σπίτι,— ὕφαιναν μεταξωτά, — καὶ κατάφερνε νὰ ζῇ τὴν οἰκογένειά της, ποὺ τὴν ἀποτελοῦσαν ἡ πεθερά της, μιὰ ἀδερφὴ τοῦ ἀντρός της, γριὰ κι' αὐτή, κι' ἕξη παιδιά, ἀπὸ δεκαεφτὰ ὡς ἑντεκα χρονῶν.

«Πῶς μεγάλωσε καὶ πῶς ὀμόρφηνε ἡ Νίνα!» ἄλλο δὲν ἔλεγαν στὸ σπίτι ὅλοι. Καὶ μὲ τὸ δίκιο τους. Εἶχαν νὰ τὴν ἰδοῦν τρία χρόνια σωστά. Καὶ σὲ τρία χρόνια πόσο μεγαλώνει ἕνα παιδί!

Ἤξεραν γιὰ μένα, ἀπὸ γράμματα τῆς Νίνας καὶ τοῦ Πανάγαρη, καὶ μοῦ ἔκαναν πολὺ καλὴ ὑποδοχή. Ὅσο γιὰ τὸ Φάνη, αὐτὸν πιὰ τὸν δέχτηκαν σὰν παιδί τους καὶ σὰν ἀδέρφι τους.

Καθήσαμε, ἐννοεῖται, καὶ μεῖς στὸ σπίτι τῆς κυρὰ-Κώ-

σταινας — ὁ Φάνης δὲν εἶχε πιὰ κανένα στὴ Σπάρτη, — καὶ βολευτήκαμε ὅπως-ὅπως μὲ τἀγόρια, ποὺ ἦταν ὅλα πιὸ μικρὰ ἀπὸ μᾶς.

Μὲ τὸ Φάνη, ποὺ μοῦ ἔκανε τὸν ξεναγό, εἶδα ὅλη τὴ Σπάρτη. Στὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας πόλης καὶ στὶς ὄχθες τοῦ Εὐρώτα, ξαναθυμήθηκα ὅσα ἤξερα ἀπὸ τὴν Ἱστορία. Ἀκόμα καὶ τὸ «μέλανα ζωμὸ» τῶν ἀρχαίων Σπαρτιατῶν, ποὺ μόνο αὐτοὶ ποὺ ἔκαναν τὸ λουτρό τους σ' ἐκεῖνο τὸ ποτάμι, μποροῦσαν νὰ τὸν βρίσκουν νόστιμο καὶ νὰ τὸν τρῶνε μ' εὐχαρίστηση... Μὰ ὅταν εἶδα καὶ τὶς Σπαρτιάτισσες γυναῖκες τὶς σημερινές, — ποὺ καθόλου δὲν τοὺς ἔμοιαζε ἡ κυρὰ-Κώσταινα, ἡ λεπτὴ νησιώτισσα, — εἶπα πὼς τέτοιες θἄταν κι' οἱ ἀρχαῖες ἐκεῖνες, ποὺ στέλνοντας τὰ παιδιά τους στὸν πόλεμο, τοὺς ἔδιναν οἱ ἴδιες τὶς ἀσπίδες καὶ τοὺς ἔλεγαν: «Ἢ νικητὴς μ' αὐτήν, ἢ νεκρὸς ἀπάνω της!»

Τὴν ἄλλη μέρα, στὸ σπίτι, εἴχαμε... οἰκογενειακὸ συμβούλιο. Ἔπρεπε νὰ ἰδοῦμε τί θ' ἀποκάνουμε, τώρα ποὺ δὲν εἴχαμε οὔτε Πανάγαρη, οὔτε θέατρο, οὔτε ἄλλη ἐργασία. Ἡ Νίνα βέβαια ἦταν ἐξασφαλισμένη: κατὰ τὴν παραγγελία τοῦ μακαρίτη. θὰ τὴν κρατοῦσε ἡ μητέρα της καὶ θὰ τὴν ἔκανε «ὅ,τι ἤθελε». Μποροῦσε νὰ τὴ βάλῃ κι' αὐτή, σὰν τὶς ἄλλες της κόρες. στὸν ἀργαλειό. Μποροῦσε νὰ τὴ στείλῃ καὶ στὸ σχολειό, νὰ μάθῃ περισσότερα γράμματα καὶ μιὰ μέρα ἴσως νὰ γίνῃ δασκάλα. Μὲ τὰ λίγα ἐκεῖνα ποὺ τὶς ἄφισε ὁ μπάρμπας της, μποροῦσε νὰ σπουδάσῃ.

Ἐμεῖς ὅμως, ὁ Φάνης κι' ἐγώ, τί θὰ γινόμαστε;

Ἡ Νίνα ξανάπτε τὴ γνώμη της: Νὰ μείνουμε στὴ Σπάρτη καὶ νὰ βροῦμε μιὰ ὁποιαδήποτε ἐργασία. γιὰ νἄμαστε πάλι μαζί. Κι' ἐπειδὴ τῆς εἶπαν ὅλοι πὼς αὐτὸ δὲν ἦταν τὸ καλύτερο, ἐπρότεινε νὰ ξανασχηματίσουμε τὸ θιασό μας, νὰ ἐξακολουθήσουμε τὰ ταξίδια μας, καὶ νὰ κάνουμε ὅ,τι μᾶς εἶχε μάθει ὁ Πανάγαρης. Εἴχαμε πάντα καὶ τὸ Μαυρούκο καὶ τὴ Δώρα. Καὶ θὰ κερδίζαμε «τοῦ κόσμου τὰ λεφτά...»

Ναί, δὲ θἄταν ἄσχημο. Γιὰ λίγο τουλάχιστο καιρό. Μὰ πῶς θὰ τὰ καταφέρναμε παιδιὰ μονάχα; Πολὺ δύσκολο κι' ἐπικίνδυνο. Μποροῦσε νὰ φᾶμε στὴν ἐπιχείρηση τὰ παραδάκια τῆς Νίνας καὶ νἄρθουμε «στὸν ἴδιο παρονομαστή». Ἔτσι κι' ἡ πρότασή αὐτὴ ἀπορρίφτηκε μὲ πολλοὺς ἐπαίνους..,

Δὲν ἔμενε λοιπὸν παρὰ νὰ κάνῃ κι' ὁ Φάνης ἐκεῖνο ποὺ τὸν εἶχε συμβουλέψει ὁ Πανάγαρης: Νὰ πάῃ στὴν Ἀθήνα καὶ νὰ προσπαθήσῃ μὲ κάθε τρόπο νὰ μπῇ στὸ Ὠδεῖο.

Ἀμ' ἐγώ; Ὁ Φάνης εἶχε τουλάχιστο πεντακόσιες δραχμές, μποροῦσε νὰ κάνῃ τὸ ταξίδι καὶ νὰ ζήσῃ ὡς ποὺ νὰ βρῇ δουλειά. Ἐγὼ δὲν εἶχα πεντάρα! Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ γυρίσω στὸ χωριὸ καὶ νὰ γίνω πάλι φόρτωμα στοὺς καλοὺς μὰ φτωχοὺς ἐκείνους ἀνθρώπους, ποὺ τὸ κάτω-κάτω δὲν ἦταν οὔτε δικοί μου; Καὶ τώρα μάλιστα ποὺ ὁ μάστρο-Παῦλος ἦταν ἄρρωστος, καὶ τὸ μαραγκούδικο, μὲ τὸ Βαγγέλη μόνο, δὲν ἔκανε τίποτα;

—Ὄχι! ὄχι! μοῦ εἶπε τότε ὁ Φάνης, Νὰ μὴ γυρίσῃς στὸ χωριό σου. Ἁμαρτία εἶναι νὰ θαφτῇς ἐκεῖ-μέσα, χωρὶς ἐλπίδα νὰ ξαναδῇς ποτὲ τὴν οἰκογένειά σου, νὰ χαθῇς! Ἔλα μαζί μου στὴν Ἀθήνα! Ποιὸς ξέρει...

— Μὰ ποῦ δὲν ἔχω λεφτά;

— Σοῦ δίνω ἐγώ. Σὲ δανείζω ἀπ' τὰ δικά μου. Τί σὲ νοιάζει; Κι' ἅμα καζαντήσῃς, μοῦ τὰ δίνεις.

— Κι' ἐγὼ νὰ σοῦ δώσω, Δήμη! φώναξε ἡ Νίνα. Νά, πάρε αὐτὸ τὸ χρυσὸ δαχτυλίδι καὶ πούλησ' το. Τί μοῦ χρειάζεται μένα; Οὔτε μοῦ ἔρχεται. Κι' ἅμα καζαντήσῃς, μοῦ τὰ δίνεις.

Τὰ καϊμένα τὰ παιδιά, τὰ καλά μου τ' ἀδερφάκια! Πόσο βαθιὰ συγκινήθηκα, ὅταν ἄκουσα τί ἤθελαν νὰ κάμουν γιὰ μένα! Φυσικά, δὲ μάρεσε νὰ δεχτῶ μιὰ τέτοια θυσία. Ἀλλὰ μὲ παρακάλεσαν τόσο πολύ, ποὺ ἀναγκάστηκα νὰ ὑποχωρήσω. «Νὰ τοὺς κάνω τὴ χάρη» ὁπῶς μοῦλεγαν. Ἡ Νίνα μάλιστα, σὰν τὸν Ἄγνωστο στὴν Κέρκυρα, μοῦ ἔχωσε τὸ δαχτυλίδι της στὴν τσέπη καὶ μὲ κανένα τρόπο δὲ θέλησε νὰ τὸ πάρῃ πίσω. Ὅσο γιὰ τὸ Φάνη, αὐτὸς δὲ μοῦδινε λεφτά, μὲ τραβοῦσε ὅμως καὶ μοῦλεγε:

— Πάμε!.. Τὰ ἔξοδα θὰ σοῦ τὰ κάνω ἐγώ. Ἔνγοια σου!

Ὤ, τὰ καλά μου τ' ἀδερφάκια!

Καὶ τὸ οἰκογενειακὸ συμβούλιο ἔβγαλε τὴν ἀπόφασή του: Θ' ἀφίναμε τὴ Νίνα ἐκεῖ μὲ τὴ Δώρα, κι' ὁ Φάνης κι' ἐγώ, μὲ τὸ Μαυρούκο, θὰ γυρίζαμε «ἀπὸ κεῖ ποὺ ἤρθαμε»...

7. Στὴν Ἀθήνα!

Τὸ ἁμάξι κόστιζε. Καὶ τὸ ταξίδι ἀπὸ τὴ Σπάρτη στὸ Γύθειο τὸ κάναμε σὲ μιὰ μισυ μέρα, μισὸ μὲ τὰ πόδια καὶ μισὸ μὲ μιὰ σούστα χωριάτικη. Στὸ Γύθειο καθήσαμε ἄλλες δυὸ μέρες, περιμένοντας τὸ βαπόρι τοῦ κ. Ἀντωνάκη. Κι' ἅμα ἤρθε, μᾶς πῆρε πάλι μισοτιμίς, — μ' αὐτὴ τὴ φορὰ τρίτη θέση, — καὶ μᾶς ἔβγαλε στὸν Πειραιᾶ.

Πῶς τὄφερε ἡ τύχη! Ὁλόϊσα ἀπὸ τὴ Σπάρτη, ἐρχόμουν τώρα νὰ πρωτοϊδῶ καὶ τὴν Ἀθήνα τὶς δυὸ ἐνδοξότερες πόλεις τῆς Ἑλλάδας — καὶ τοῦ κόσμου!

Ἡ ἀγωνία γιὰ τὴν τύχη μου, γιὰ τὸ αὔριο, γιὰ τὸ ψωμί μου, δὲ μἄφινε βέβαια νὰ χαίρουμαι ὅ,τι ἔβλεπα, ὅπως ὅταν ταξίδευα ξένοιαστος μὲ τὸν Πανάγαρη. Ἀλλὰ πῶς νὰ ξεχάσω τὴ στιγμὴ πού, ἀπ' τὸ σιδηρόδρομο ἀκόμα, πρωταντίκρυσα τὸ Θησεῖο, τὴν Ἀκρόπολη καὶ τὸν Παρθενώνα; Πῶς νὰ ξεχάσω ὅλη ἐκείνη τὴν ἡμέρα, τὴν πρώτη, ποὺ βγήκαμε στὸ σταθμὸ τῆς Ὀμόνοιας, στὴν ὁδὸν Ἀθηνᾶς, κι' ἀπὸ τὴ μεγάλη ἐκείνη πλατεῖα ποὺ ἀνοίχτηκε σὲ λίγο μπροστά μας, ἀρχίσαμε νὰ τριγυρίζουμε;

Ὅ,τι εἶχα ἰδεῖ σ' ὅλα τἄλλα μέρη ποὺ εἶχα πάει ὥς τότε, τὄβλεπα, μπορῶ νὰ πῶ, μαζεμμένο, συγκεντρωμένο, μεγαλύτερο κι' ὡραιότερο στὴν Ἀθήνα Τί ὄμορφο βουνὸ ὁ Ὑμηττός, τί χαριτωμένος λόφος ὁ Λυκαβηττός, τί θαυμαστὴ ἡ θέα ἀπὸ τὸ Ζάππειο ὥς πέρα, ποὺ ἀστράφτει ἡ θάλασσα τοῦ Σαρωνικοῦ! Κι' οἱ πλατεῖς δρόμοι, καὶ τὰ μαρμαρένια παλάτια, κι' οἱ μεγάλες πλατεῖες, καὶ τὰ καινούργια ἀγάλματα, καὶ τἀρχαῖα ἐρείπια, καὶ τὰ πάρκα, κι' οἱ δεντροστοιχίες, κι' οἱ πλοῦσιες συνοικίες, κι' οἱ λαϊκὲς γειτονιές, καὶ τὰ λαμπρὰ μαγαζιὰ τῶν κεντρικῶν δρόμων, κι' οἱ παράγκες τῆς Ἀγορᾶς, κι' ἡ πολυκοσμία, κι' ἡ κίνηση, ὁ θόρυβος, ἡ ζωή. Ἀπ' ὅλ' αὐτὰ δὲν εἶχα ἰδεῖ ἐδῶ κι' ἐκεῖ; Ἀλλὰ στὴν Ἀθήνα τἄβλεπα μαζὶ ὅλα. Ἦταν πιὰ τὸ κορύφωμα!

Ὅλη τὴν Ἑλλάδα νὰ γυρίσῃ κανείς, ἀρχινώντας ἀπὸ τὴν Κέρκυρα, ἄμα βγῇ στὴν Ἀθήνα, καταλαβαίνει εὐθὺς πὼς αὐτὴ εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Κι' ἅμα σηκώσῃ τὰ μάτια του καὶ ἰδῇ ἐκεῖ-ψηλά, στὸ γαλάζιο φόντο τ' οὐρανοῦ, τὰ μάρμαρα ἑνὸς Παρθενώνα νὰ σχηματίζουν σὰ μιὰν αἰθέρια, πελώρια ἑλληνικὴ σημαία, καταλαβαίνει καὶ γιατὶ αὐτὴ εἶναι ἡ πρωτεύοτσα κι' ὄχι ἄλλη...

(Ἀκολουθεῖ)

ΚΑΡΔΙΑ ΜΗΤΕΡΑΣ

»Ἡ δόλια σου μαννούλα εἶν' ἄρρωστη,
μὴν κάνῃς διόλου θόρυβο, παιδί μου,
καμμιὰ φωνή, ἄταχτο πήδημα,
τί δὲν ἀφίνει ὁ γιατρός, ψυχή μου.»

Καὶ τὸ παιδὶ ἐσώπασε. Στὸ σπίτι τους
ὁ θάνατος κατὰ τὴ νύχτα μπαίνει,
κι' ὅταν ἐξύπνησε, ὅλοι γύρω ἔκλαιγαν.
«Μπορεῖ πιὰ τώρα θόρυβος νὰ γένῃ;»

Στρέφεται ἀλλοῦ ὁ πατέρας. Στὰ κατάμαυρα
δὲ θέλει ποὺ τὸ ντύνουν νὰ τὸ βλέπῃ...
«Γιὰ κοίταξέ με, τί καλός! Θὰ μἄφινες
νὰ ἰδῶ τὴ μαμμακούλα μου, ἢ δὲν πρέπει;

— Πᾶμε!» Καὶ μάναφυλλητὰ σηκώνοντας
στὴν ἀγκαλιὰ τὸ ἀνύποπτο παιδί του,
μέσα στῆς πεθαμένης τὸ δωμάτιο
τὸ πάει μὲ σπαραγμένη τὴν ψυχή του.

«Γιὰ ἰδές, τοῦ λέει, αὐτὴ ποὺ σὲ μεγάλωσε
μὲ τρυφερότητα, στοργή, λατρεία...
Δὲν ἔννοεῖ, ἀλλοίμονο! πιὰ τίποτα!
Μὴν περιμένῃς πιὰ καμμιὰ θωπεία!»

Πῶς ἀπατήθηκε! Ἡ καρδιὰ ἡ ἀσάλευτη
μόλις τὸ λατρευτὸ παιδάκι νοιώθει,
νὰ ξαναπάλλῃ ἀρχίνησε περίχαρη,
καὶ ἡ μητέρα εὐθὺς ξανασηκώθη!..

(L. Ratisbonne) ΤΟΥΛΑ ΠΑΠΑΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ

ALPHONSE DAUDET

Ο ΠΙΤΣΙΡΙΚΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Καὶ γελᾶ ὁ Πιτσιρίκος, κι' ὁ πατέρας γελᾶ γιατί βλέπει τὸ παιδί του νὰ γελᾶ.

Εὐλογημένο ἀναρρωτήριο! Τί ὡραῖες ὧρες ποὺ περνᾶ ὁ Πιτσιρίκος κάτω ἀπὸ τὶς κουρτίνες τοῦ κρεββατιοῦ του! Ὁ κ. Ἐσσὲτ κάθεται πλάϊ του κι' ὁ μικρὸς θἄθελε νὰ μὴ φύγει ποτὲ ὁ κ. Ἐσσέτ. Δυστυχῶς, αὐτὸ δὲν γίνεται. Ἡ Ἑταιρία ἔχει δουλειές, πρέπει νὰ φύγει...

Καὶ ὁ φίλος μας μένει μόνος, κατάμονος μέσα στὸ σιωπηλὸ ἀναρρωτήριο. Ξαπλωμένος σὲ μιὰ πολυθρόνα, πλάϊ στὸ παράθυρο, διαβάζει. Πρωΐ καὶ βράδυ, ἡ κίτρινη κυρὰ-Κασσὰν τοῦ φέρνει τὸ φαγητό του. Ρουφᾶ τὴ σούπα, τρώει τὴ φτερούγα ἀπὸ τὸ κοτόπουλο, λέει «εὐχαριστῶ, κυρία» καὶ τίποτα πιά! Ἡ γυναίκα αὐτὴ εἶναι φριχτή, ἀρρωστιάρα, οὔτε νὰ τὴν κοιτάξῃ δὲ θέλει.

Ἕνα πρωΐ λοιπόν, καθὼς λέει τὸ στερεότυπο «εὐχαριστῶ, κυρία», ἀκούει μ' ἔκπληξη μιὰ φωνὴ γλυκειὰ νὰ τοῦ λέει:

— Πῶς εἶστε σήμερα. κύριε Δανιήλ;

Γυρίζει καὶ τί βλέπει; Τὸ κοριτσάκι μὲ τὰ μαῦρα μάτια, ὄρθιο καὶ γελαστὸ μπροστά του!

Τοῦ λέει πὼς ἡ κίτρινη γριὰ ποὺ φερνε τὸ φαγητό, ἀρρώστησε, κι' ἔβαλαν τὴ μικρούλα νὰ τὴν ἀντικαταστήσει. Χάρηκε πολύ, τοῦ λέει, ποὺ ἔγινε καλά. Θὰ γυρίσει πάλι τὸ βράδυ, νὰ τοῦ φέρει τὴ σούπα του. Χαιρετᾶ καὶ φεύγει.

Εἶν' ἕνα χαριτωμένο κοριτσάκι, ὀρφανὸ καὶ φτωχό, ποὺ φαίνεται πὼς τὄχουν στὸ σχολεῖο γιὰ νὰ βοηθάει τὴν οἰκονόμο. Ὁ Πιτσιρίκος τὸ συμπαθεῖ πολὺ καὶ χαίρεται ὅταν τὸ βλέπει. Τὸ φαγητὸ ποὺ τοῦ φέρνει, τὸ τρώει τώρα μὲ πολὺ περισσότερη ὄρεξη, παρὰ πρὶν ποὺ τοῦ τὄφερνε ἡ γριά.

Ἀλλὰ κάθε χαρὰ ἔχει τὸ τέλος της. Ὁ φίλος μας περμένει πάντα μὲ λαχτάρα τὴν ὥρα ποὺ θἀνοίξει ἡ πόρτα καὶ θὰ παρουσιαστοῦν τὰ μαῦρα μάτια, νὰ τοῦ φέρουν τὴ σούπα καὶ νὰ τοῦ πιάσουν κουβέντα... Ἕνα πρωΐ ἀποφασίζει νὰ τὰ ρωτήσει τὄνομά τους, νὰ μάθει ἂν ἔχουν κανένα προστάτη, κανένα συγγενῆ...

Σήμερα θὰ τὰ μάθει ὅλ' αὐτά... Ἡ ὥρα ἔφτασε, βήματα ἐλαφρὰ ἀκούγονται ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα. Τὰ μαῦρα μάτια πλησιάζουν κι' ὁ Πιτσιρίκος περιμένει.

Ἡ πόρτα ἀνοίγει... Φρίκη! Ἀντὶ γιὰ τὰ μαῦρα μάτια, παρουσιάζεται πάλι ἡ γριά, ἡ κίτρινη γριὰ μὲ τὰ ματογυάλια!

Ὁ Πιτσιρίκος λυπήθηκε κατάκαρδα. Ἔμαθε ὕστερα ὅτι τὄδιωξαν τὸ κοριτσάκι, (τὸ κακόμοιρο δὲν ἔβγαζε πέρα ὅλες τὶς δουλειές, κι' ἐκτὸς ἀπ' αὐτό, τὄπιασαν νὰ κλέβει καὶ ζάχαρη!) καὶ ὅτι δὲ θὰ τὸ ξανάβλεπε πιὰ ποτέ. Ἀντίο, ἀθῶα μικρὰ μάτια... Ὁ Θεὸς μαζί σας!

* * *

Οἱ διακοπὲς τελειώνουν, σὲ λίγο τὰ μαθήματα θὰ ξαναρχίσουν. Πλένουν, σφουγγαρίζουν ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη. τὰ κλειδιὰ τοῦ κ. Βιὸ κουδουνίζουν ὁλημερίς, οἱ διάδρομοι εἶναι πλημμυρισμένοι ἀπὸ νερά.

Τὰ παιδιὰ ἀρχίζουν νἄρχονται. Ἀμάξια καὶ σούστες ἔξω ἀπὸ τὸ σχολειό. Οἱ τάξεις σχηματίζονται, ὁ Πιτσιρίκος θὰ πάρει πάλι τὴ δεύτερη τάξη.

Τὴν ἡμέρα ποὺ ἀρχίζουν τὰ μαθήματα, γίνεται μεγάλη λειτουργία στὸ ἐκκλησάκι. Ὁ κ. Διευθυντὴς μὲ τὸ ἐπιτελεῖο του πέρνουν τὴν τιμητικὴ θέση. Ὁ Πιτσιρίκος πίσω, μαζὶ μὲ τὰ παιδιά, κοιτάζει καὶ συλλογιέται: Πότε θὰ γίνει κι' αὐτὸς καθηγητής; Πότε θὰ φτιάξει πάλι τὸ σπιτικό, νὰ μαζέψει κοντά του ὅλους τοὺς δικούς του; Κι' ἡ καρδιά του γίνεται μελαγχολικὴ καὶ μένει συλλογισμένος.

Σὲ δυὸ μέρες, ἄλλα πανηγύρια! Εἶναι ἡ γιορτὴ τοῦ Διευθυντοῦ καὶ θὰ γίνει γεῦμα στὸ ὕπαιθρο, στὸ γνωστό μας Δειβαδάκι. Μόλις ἔφτασαν, στρώνουν τὰ τραπεζομάντηλα στὴ χλόη, ἁπλώνουν τὰ φαγητὰ καὶ τὰ γλυκίσματα, ἀνοίγουν τὰ κρασιά. Ὅλοι γελοῦνε καὶ γλεντοῦν, μόνο ὁ Πιτσιρίκος εἶναι συλλογισμένος, σὰ νὰ τὸν ἀπασχολεῖ μιὰ κρυφὴ σκέψη.

Ἐαφνικὰ κοκκινίζει. Ὁ Διευθυντὴς σηκώνεται μ' ἕνα χαρτὶ στὸ χέρι.

— Κύριοι, ἰδοὺ μερικοὶ στίχοι, ποὺ ἕνας ἀνώνυμος ποιητὴς ἀφιερώνει σὲ μένα. Ὡς τώρα, κάθε χρόνο, ὁ κ. Βιὸ ἦταν ὁ Πίνδαρός μας. Φέτος φαίνεται πὼς ὑπάρχει κι' ἄλλος Πίνδαρος στὸ σχολεῖο μας. Οἱ στίχοι εἶναι πολὺ κολακευτικοὶ γιὰ μένα, ἀλλὰ θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς τοὺς διαβάσω, γιατ' εἶναι καὶ ἀρκετὰ ὡραῖοι.

— Ναί, ναί, νὰ τοὺς διαβάσετε!..

Κι' ὁ Διευθυντὴς ἀρχίζει τὴν ἀπαγγελία.

Εἶν' ἕνας παγηγυρικὸς γιὰ τὸ Διευθυντή, τὸν «ἐνάρετον σοφόν», καὶ γιὰ ὅλο τὸ προσωπικὸ τῆς σχολῆς. Δυὸ-τρεῖς στίχοι γιὰ τὸν καθένα. Ἀκόμη κι' ἡ γριὰ μὲ τὰ ματογυάλια ἔχει κι' αὐτὴ τὸ ἐγκώμιό της.

Ὅλοι χειροκροτοῦν εὐχαριστημένοι. Μερικοὶ φωνάζουν τὸν ποιητή. Ὁ Πιτσιρίκος σηκώνεται κόκκινος σὰν παπαρούνα κι' ὑποκλίνεται μὲ μετριοφροσύνη Γενικὸς ἐνθουσιασμός. Ὁ Πιτσιρίκος γίνεται ὁ ἥρως τῆς γιορτῆς. Ὁ Διευθυντὴς τὸν φιλεῖ, οἱ παλιοὶ καθηγητὲς τοῦ σφίγγουν τὸ χέρι, κι' ὁ φίλος μας μεθᾶ καὶ ζαλίζεται ἀπὸ τὸ μεγάλο αὐτὸ θρίαμβο.

«Ὕστερ' ἀπὸ τὸ κατηγορητήριο αὐτό, πῆρε τὸ λόγο ὁ κ. Μπουκοράν...»

Ἀλλὰ τὰ κλειδιὰ τοῦ κ. Βιὸ τὸν ξεζαλίζουν λιγάκι, κι' ὁ Διευθυντὴς κτυπᾶ παλαμάκια γιὰ νὰ γίνει ἡσυχία.

— Τώρα, κ. Βιό, ἡ σειρά σας! φωνάζει.

Ὁ κ. Βιὸ βγάζει μὲ ὅλη τὴ σοβαρότητα ἀπὸ τὴν τσέπη του ἕνα διπλωμένο τετράδιο κι' ἀρχίζει τὴν ἀνάγνωσή του, λοξοκοιτάζοντας τὸν Πιτσιρίκο.

Τὸ θέμα εἶναι σχολαστικό, ὅσο γίνεται σχολαστικό. Φανταισθῆτε δυὸ μαθητὲς τοῦ λυκείου μὲ ἀρχαϊκὰ ὀνόματα (Μενάλκας καὶ Δορίλαος) νὰ συζητοῦν, θεέ μου! γιὰ τὸν Κανονισμό. Ὁ ἕνας εἶναι ἐπαναστάτης, ὁ ἄλλος νομοταγής. Στὸ τέλος ὅμως ὁ νομοταγὴς νικᾶ τὸν ἐπαναστάτη, καὶ γιὰ φινάλε ψέλνουν ἕναν ὕμνο, μιὰ δοξολογία νὰ ποῦμε γιὰ τὸν Κανονισμό!

Τὸ ποίημα τελείωσε. Νεκρικὴ σιγή! Οἱ μαθητὲς ἔφυγαν, πῆγαν νὰ φάνε τὰ γλυκίσματά τους, πιὸ πέρα μὲ τὴν ἡσυχία τους. Οἱ καθηγητὲς στέκονται σοβαροί, δὲν τολμοῦν νὰ χειροκροτήσουν. Τὸν καϊμένο τὸν κ. Βιό! Αὐτὸ εἶναι σωστὸ φιάσκο! Ὁ Διευθυντὴς πολεμᾶ κάτι νὰ πεῖ.

— Τὸ θέμα ἦταν δύσκολο, κύριοι, ἀλλὰ ὁ ποιητὴς τὸ χειρίσθηκε καλά.

—Ἐγὼ τὸ βρίσκω θαυμάσιο! πετάγεται μὲ θάρρος ὁ Πιτσιρίκος, ποὺ φοβᾶται πολὺ τὸν προηγούμενο θρίαμβό του.

Ἀλλὰ ὁ κ. Βιὸ καταλαβαίνει καλὰ τὴν ἀποτυχία του, κι' ὅλη τὴν ἡμέρα ἕνα πικρὸ χαμόγελο πλανιέται στὰ χείλη του. Καὶ τὸ βράδυ ποὺ γυρίζουν στὸ σχολεῖο, τὰ κλειδιά του χτυποῦνε μὲ κακία, μὲ μοχθηρία ἀφάνταστη.

— Φρίνκ! φρίνκ! φρίνκ! κύριε ποιητά, θὰ μοῦ τὸ πληρώσεις αὐτό!..

θ'.

Ὁ μαθητὴς Μπουκοράν

Οἱ ἀκόλουθες μέρες ἦταν θλιβερές. Ἄρχιζαν τὰ μαθήματα σιγά-σιγά, ἀπρόθυμα, ὅπως πιάνει κανεὶς δουλειὰ μετὰ τὶς ἀποκριές. Τὸ σχολεῖο μοιάζει τώρα σὰ ρολόγι ποὺ καιρὸ εἶχε μείνει ξεκούρδιστο. Σιγά-σιγὰ ὅμως ὅλα ἔστρωσαν, ὅλα ἔγιναν κανονικά, τὰ μαθήματα πήγαιναν σὰ μηχανή.

Μόνο ἡ δική μου τάξη δὲν ἀκολουθοῦσε τὴ γενικὴ ἁρμονία. Οἱ μαθητές μου εἶχαν γυρίσει ἀπὸ τὶς διακοπές τους πιὸ κακοί, πιὸ ἄγριοι, πιὸ ἄτακτοι ἀπὸ ἄλλοτε... Κι' ἐγὼ λοιπόν, ἀπὸ μαλακὸς ποὺ ἤμουν τὸν περασμένο χρόνο, ἔγινα τώρα αὐστηρότατος. Μὲ τὴν παραμικρὴ ἄταξία, τοὺς φόρτωνα ὅλους τιμωρίες.

Ἀλλ' αὐτὴ ἡ τακτικὴ δὲ μοῦ βγῆκε σὲ καλό. Οἱ τιμωρίες μου, ἐπειδὴ ἦταν τόσο ἀφθονες ἔχασαν πιὰ τὴν ἀξία τους καὶ δὲ φόβιζαν κανένα. Ἦταν στιγμὲς ποὺ ἡ τάξη μου γινόταν σωστὸ πανδαιμόνιο, γέμιζε φωνές, σφυρίγματα, χοροπηδήματα. Μπάλλες ἀπὸ μασημένο χαρτὶ διασταυρώνονταν στὸν ἀέρα, τὰ παιδιὰ ἦταν ὅλα σηκωμένα στὸ πόδι, καὶ μερικὰ εἶχαν καὶ τὸ θράσος νὰ φωνάζουν: «Κάτω ὁ τύραννος! Ἔξω ἀπὸ τὴν τάξη!» ἐνῶ ἄλλοι τοὺς κρατοῦσαν τὸ ἴσο χτυπώντας τὰ πόδια καὶ οὐρλιάζοντας: «Κοκορίκο! Ἔξω! Ἔξω! Κοκορίκο! Γάβ! Γάβ!»

Τί νὰ κάμω μπροστὰ σὲ τέτοιο χαλασμό; Ἀναγκαζόμουν καὶ φώναζα τὸν κ. Βιὸ γιὰ βοήθεια. Τί ταπείνωση! Ὅταν ἔμπαινε λοιπὸν στὴν αἴθουσα ὁ περίεργος οὐτὸς ἄνθρωπος, σὰ μὲ μαγεία γινόταν ἀπόλυτη σιωπὴ κι' ἡ μύγα ποὺ πετοῦσε ἀκουγόταν.

Ὁ κ. Βιὸ ἔκανε μιὰ βόλτα πάνω-κάτω χωρὶς νὰ πεῖ λέξη, ὕστερα μοῦρριχνε μιὰ ματιὰ (δὲ θὰ ὑπάρχει στὸν κόσμο εἰρωνικώτερη ματιά!) κι' ἔβγαινε ἔξω.

Ἤμουν πολὺ δυστυχισμένος. Εἶχα χάσει τὴν ὑπόληψή μου, ντρεπόμουν νἀντικρύσω καὶ τοὺς συναδέλφους μου καὶ τοὺς προϊσταμένους... Καὶ στὸ τέλος ἦρθε κι' ἡ ὑπόθεση τοῦ μαθητῆ Μπουκοράν γιὰ νὰ μᾶποτελειώσει.

Ὁ κ. μαρκήσιος ντὲ Μπουκοράν ἦταν ἕνα παιδὶ δεκαπέντε χρόνων, μὲ χοντρὰ πόδια, μὲ χοντρὰ χέρια, μὲ χοντρὴ μύτη καὶ στενὸ μέτωπο, — φυσιογνωμία σωστοῦ καροτσέρη. Κι' ἦταν, παρακαλῶ, μαρκήσιος ἀπὸ αἷμα, μόνος ἀντιπρόσωπος τῶν εὐγενῶν τῆς ἐπαρχίας.

Ὁ Διευθυντὴς τὸν εἶχε μὴ στάξει, καὶ μὴ βρέξει, γιατὶ τὄνομά του ἦταν ρεκλάμα γιὰ τὸ σχολεῖο. Ὅλοι τὸν φώναζαν «μαρκήσιο» κι' ὅλοι τὸν φοβάντανε. Αὐτὸς ὅμως ἦταν ἕνα τέρας. Δὲ θὰ βρισκόταν πιὸ σκληρὸ καὶ πιὸ αὐθάδικο παιδὶ σ' ὅλα τὰ σχολεῖα τῆς οἰκουμένης.

Στὴν ἀρχὴ τὰ πηγαίναμε καλά. Μιὰ μέρα ὅμως μοῦδωσε μιὰ τόσο αὐθάδικη ἀπάντηση, ὥστε ἔνοιωσα τὸ αἷμα μου νἀνάβει.

— Κύριε ντὲ Μπουκοράν, εἶπα κρατώντας τὴν ψυχραιμία μου, πάρτε τὰ βιβλία σας καὶ βγῆτε ἔξω!

Ἡ τόλμη μου ἦταν μεγάλη, γιατί ὁ Μπουκοράν δὲν ἦταν καθόλου συνειθισμένος νὰ τοῦ μιλοῦν ἔτσι.

Ἔμεινε στὴ θέση του καὶ μὲ κοίταζε μὲ κατάπληξη καί, μὰ τὴν ἀλήθεια, λιγάκι σοστισμένος.

Ἐγὼ κατάλαβα ὅτι ἔμπλεξα σὲ ἄσχημη δουλειά, ἀλλὰ εἶχα προχωρήσει πολὺ πιὰ κι' ἡ ὀπισθοχώρηση ἦταν ἀδύνατη.

— Εἶπα, νὰ βγῆτε ἔξω, κύριε ντὲ Μπουκοράν! πρόσταξα πάλι αὐστηρά.

Οἱ μαθητὲς περίμεναν μὲ ἀγωνία. Γιὰ πρώτη φορὰ στὴν τάξη μου γινόταν τόση σιωπή.

Τώρα ὅμως ὁ μαρκήσιος εἶχε συνέλθει ἀπὸ τὴν πρώτη κατάπληξη, καὶ μοῦ ἀπάντησε μὲ ἀγήκουστη, μὲ ἀφάνταστη προστυχιὰ κι' αὐθάδεια:

—Ἀμ' δὲ θὰ βγῶ λέει!; Ἀνάποδα!

Σ' ὅλη τὴν τάξη ἀκούστηκ' ἕνας ψίθυρος θαυμασμοῦ. Ἐγὼ σηκώθηκα ὄρθιος στὴν ἕδρα μου, τρέμοντας ἀπὸ θυμό:

— Δὲ θὰ βγῆτε, κύριε; Θὰ τὸ ἰδοῦμε!

Καὶ κατέβηκα...

Μάρτυς μου ὁ Θεὸς ὅτι δὲν κατέβαινα μὲ κακὸ σκοπό. Ἤθελα μόνο νὰ τὸν φοβίσω, νὰ τὸν κάνω νὰ βγεῖ. Ἀλλὰ καθὼς μὲ εἶδε, ἔβαλε κάτι γέλια τόσο περιφρονητικά, ὥστε χωρὶς νὰ σκεφθῶ ἄλλο, τὸν ἅρπαξα ἀπὸ τὸ γιακὰ γιὰ νὰ τὸν πετάξω ἔξω.

Θὰ τὸ πιστέψετε; Ὁ ἄθλιος ἁρπαξε κι' αὐτὸς τὸ σιδερένιο χάρακα καὶ μοῦδωσε μιὰ στὸ μπράτσο! (Ἀκολουθεῖ)

ΧΙΛΙΑ ΜΥΡΙΑ

ΤΟ ΑΓΓΛΙΚΟ ΧΙΟΥΜΟΡ

Ἀπὸ γράμμα τοῦ φίλου μας ***Πίκμαν*** στὴ Διάπλασι ἀντιγράφω αὐτὸ τὸ χαριτωμένο ἀνέκδοτο:

Ἕνας Ἄγγλος κι' ἕνας Γερμανὸς συζητοῦσαν. Ὁ Ἄγγλος πῶς οἱ Γερμανοί, κατὰ κανόνα, δὲν μποροῦν νὰ ἐκτιμήσουν τάγγλικὰ ἀστεῖα.

— Πές μου ἕνα, νὰ ἰδοῦμε, τὸν προκάλεσε ὁ Γερμανός.

Ὁ Ἄγγλος τότε τοῦ διηγήθηκε τὴν ἱστορία τοῦ δέντρου τοῦ Φὰρ-Οὐέστ (Καναδᾶ), ποὺ ἦταν, λέει, τόσο ψηλό, ὥστε χρειάζονταν δυὸ ἄνθρωποι γιὰ νὰ... ἰδοῦν τὴν κορφή του. Ἀφοῦ δηλαδὴ ὁ ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἔβλεπε ὅσο ψηλότερα μποροῦσε, ὁ ἄλλος ἄρχιζε νὰ βλέπει ἀπὸ τὸ σημεῖο ὅπου εἶχε σταματήσει τὸ βλέμμα τοῦ πρώτου, κι' ἔτσι κατόρθωνε νὰ ἰδῇ τὴν κορφή.

Ὁ Γερμανὸς οὔτε κἂν χαμογέλασε.

— Νὰ λοιπόν, τοῦ λέει ὁ Ἄγγλος· βλέπεις ποὺ καὶ σὺ δὲν καταλαβαίνεις τὸ ἀγγλικὸ χιοῦμορ;

—Ὤ! ἀπαντᾷ τότε ὁ Γερμανὸς μ' ὅλη του τὴν εἰλικρίνεια· αὐτὸ δὲν εἶναι χιοῦμορ· αὐτὸ εἶναι..... ἕνα ψέμμα!

* * *

(Ὡστόσο πρέπει νὰ ὁμολογήσουμε ὅτι κι' οἱ Γερμανοὶ καταλαβαίνουν τέτοια ἀστεῖα. Μήπως δὲν ἦταν Γερμανὸς κι' ὁ Μυγχάουζεν ποὺ ἔχει τόσα στὸ περίφημο βιβλίο του; Καὶ θυμοῦμαι τώρα τὴν πολὺ ἀνάλογη ἱστορία τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἀνέβηκε στὸ φεγγάρι μὲ τὴν κολοκυθιά, καὶ τὴν ἄλλη μέρα ποὺ ξεράθηκε, τὴν ἔκαμε σχοινὶ καὶ κατέβηκε μ' αὐτὸ ὥς τὴ γῆ μὲ τὸν ἀκόλουθο τρόπο: Ἅμα ἔφτανε στὸ τέλος τοῦ σχοινιοῦ, τὸ ἔκοβε ἀπὸ πάνω, τὸ ἔδενε ἀπὸ κάτω, κι' ἐξακολουθοῦσε... Τὰ παλιὰ Διαπλασόπουλα θὰ τὸ θυμοῦνται ἀπὸ τὶς «Ψευτιὲς τοῦ Μυγχάουζεν» ποὺ τοὺς διηγήθηκε μιὰ φορὰ ἡ Κυρὰ-Μάρθα.)

Ο ΑΝΑΝΙΑΣ

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ

Ὅσο τὰ πορφυρὰ τὰ φτύματα τοῦ σμυδραλλιοῦ δλημερὶς σφυρίζουν, κάτω ἀπ' τὸ ἀπέραντο γαλάζιο τ' οὐρανοῦ· ὅσο, — σὲ χρώματα λογῆς - λογῆς, — κάτω ἀπ' τὸν Κύριο ποὺ τοὺς σαρκάζει, λυώνουν οἱ στρατοί, μάζες, μέσα στὴ φωτιά· ὅσο μιὰ ἀπαίσια ἀλλοφροσύνη ἀλέθει χιλιάδες ἀνθρώπους, γιὰ νὰ τοὺς κάνει ἕνα σωρὸ ποὺ καίγεται (φτωχοὶ νεκροί! νεκροὶ ἀνάμεσα στὸ θέρος, στὴ χλόη, στὴ χαρά σου, ὦ Ἡλάση, ποὺ ἔκαμες αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους μ' ὅλη τὴν ἀγωσύνη σου!),— ὑπάρχει ἕνας Θεός, ποὺ χαμογελᾶ ἀντίκρυ στὰ δαμασκιὰ στρωσίδια τῶν Ἱερῶν, στὰ θυμιάματα, στὰ μεγάλα τὰ μαλαματένια δισκοπότηρα, κι' ἀποκοιμιέται στὸ νανούρισμα τῶν αἴνων... καὶ ποὺ λυσσᾶ ὅταν οἱ μανάδες, σφιγμένες στὴν ἀγωνία καὶ κλαμμένες κάτω ἀπ' τὴν παλιὰ μαύρη σκούφια τους, τοῦ ρίχνουν τὸ χοντρὸ τὸν ὀβολό τους, δεμένο κόμπο ἄκρη στὸ μαντήλι.

(Διασκευὴ ἀπὸ ποίημα εἰρηνοφίλου)

ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

Ο ΑΦΗΡΗΜΕΝΟΣ ΕΠΙΒΑΤΗΣ

Ξεκίνησα ἕνα πρωὶ μὲ τὸ τραῖνο γιὰ νὰ πάω στοῦ ἐξαδέλφου μου τοῦ Γουλιέλμου, ποὺ ἦταν διαμαρτυρόμενος παπᾶς στὰ περίχωρα τοῦ Ἀντοῦζ, καὶ μ' εἶχε προσκαλέσει γιὰ μιὰ μέρα. Πέρασα πολὺ ὡραῖα. Ἐπισκεφθήκαμε τὰ καλύτερα ἐξοχικὰ τοπία καὶ μιλήσαμε γιὰ χίλια δυὸ πράγματα. Πρὶν φύγω, μοῦδωσε μερικὲς χριστιανικὲς συμβουλές, προσευχήθηκε μαζί μου, μ' εὐλόγησε καὶ δεήθηκε στὸ Θεὸ νὰ μ' εὐλογήσῃ.

Ἀλλὰ δὲν πρόκειται τώρα νὰ διηγηθῶ αὐτά.

Τὸ τραῖνο ἔπρεπε νὰ μὲ φέρει πίσω στὸ σπίτι, τὸ ἀπόγεμα. Ἀλλὰ ἐγὼ διάβαζα ἕνα μυθιστόρημα τοῦ Μπαλζὰκ καὶ τὸ ἔβρισκα τόσο ἐνδιαφέρον, ὥστε εἶχα κυριολεκτικῶς μεθύσει καὶ κυριευθεῖ ἀπὸ τὴ γοητεία του.

Κατὰ τὸ σουρούπωμα, ὅταν δὲν ἔβλεπα πιὰ νὰ διαβάσω, ἀναγκάσθηκα νὰ κλείσω τὸ βιβλίο μου. Τάβαλα μὲ τὸ βαγόνι, ποὺ δὲν εἶχε φωτισμό. Ὕστερα ξαφνικὰ κατάλαβα, ὅτι τὸ βαγόνι ἦταν σταματημένο. Οἱ ὑπάλληλοι νόμισαν πὼς ἦταν ἄδειανὸ καὶ τὸ εἶχαν βάλει μέσα στὴ ρεμίζα ἑνὸς σταθμοῦ.

— Μὰ δὲν ξέρατε, ὅτι ἔπρεπε νὰ εἴχατε ἀλλάξει τραῖνο; μοῦ εἶπαν. Καὶ ὅμως φωνάζαμε μιὰ ὥρα! Ἀλλὰ φαίνεται πὼς ἐσεῖς θὰ κοιμόσαστε. Τώρα πιὰ πρέπει νὰ περιμένετε ὡς αὔριο τέτοια ὥρα, νὰ πάρετε τὸ τραῖνο ποὺ θὰ περάσει ἀπὸ δῶ.

Δὲν ἦταν καθόλου εὐχάριστο νὰ περάσω τὴ νύχτα μου μέσα στὸ σκοτεινὸ αὐτὸ βαγόνι. Ὕστερα δὲν εἶχα βάλει τίποτα στὸ στόμα μου καὶ τὸ χωριὸ ἦταν ἀρκετὰ μακριὰ ἀπὸ τὸ σταθμό. Ἔριξα μιὰ ματιὰ στὸ χάνι τοῦ σταθμοῦ καὶ μ' ἔπιασε ἀηδία. Ἀλλὰ ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι καὶ στὴν τσέπη μου δὲν εἶχα παραπάνω ἀπὸ λίγες δεκάρες.

Βγῆκα ἀπὸ τὸ βαγόνι, πῆρα τὸν πρῶτο δρόμο ποὺ βρῆκα στὴν τύχη, κι' ἀποφάσισα νὰ χτυπήσω τὴν πόρτα ἑνὸς σπιτιοῦ ἀρκετὰ μεγάλου, μὲ ὄψη καθαρὴ καὶ φιλόξενη.

Μοῦ ἄνοιξε μιὰ γυναίκα. Τῆς διηγήθηκα ὅτι εἶχα χάσει τὸ τραῖνο, ὅτι ἤμουν χωρὶς λεφτά, ἀλλὰ πεινοῦσα, καὶ τὴν παρακάλεσα νὰ μοῦ δώσει κάτι νὰ φάω. Ὕστερα, τῆς εἶπα, θᾶφευγα καὶ θὰ πήγαινα νὰ πλαγιάσω στὸ βαγόνι μου, ὡς αὔριο τὸ πρωί.

Ἡ καλὴ γυναίκα μ' ἔμπασε μέσα καὶ πρόσθεσε ἀμέσως ἕνα σερβίτσιο στὸ στρωμένο τραπέζι. Ὁ ἄντρας της δὲν ἦταν ἐκεῖ. Ὁ γέρος πατέρας τῆς ἦταν καθισμένος κοντὰ στὴ φωτιὰ (γιατὶ τὸ δωμάτιο χρησίμευε καὶ γιὰ κουζίνα) κι' ἡ σιωπή του μὲ στενοχωροῦσε, γιατὶ δὲ μοῦ φαινόταν καθόλου εὐνοϊκὴ γιὰ μένα.

Ξαφνικά, εἶδα πάνω σὲ μιὰ ἐταζέρα μιὰ Βίβλο καὶ κατάλαβα ὅτι βρισκόμουν σὲ οἰκογένεια διαμαρτυρομένων. Τοὺς εἶπα τότε, ὅτι γύριζα ἀπὸ τὸν ξάδελφό μου τὸν παπά. Εὐθὺς ὁ γέρος σηκώθηκε. Γνώριζε τὸν ξάδελφό μου, καθὼς καὶ τὸν παπού μου, ποὺ ἦταν κι' αὐτὸς παπάς, καὶ μοῦ μίλησε γι' αὐτοὺς μὲ ἄπειρο σεβασμό.

Σὲ λίγο, τὰ παιδιὰ γύρισαν ἀπὸ τὴ δουλειά. Ἦταν μιὰ μεγάλη κόρη καὶ τρεῖς γιοί. Ὡραῖα παιδιά, μὲ μιὰ πρώϊμη σοβαρότητα στὸ πρόσωπο καὶ μὲ πολὺ πιὸ λεπτὰ χαρακτηριστικὰ ἀπὸ τοῦ γέρου. Ἡ μητέρα ἔφερε ἀμέσως τὴν ἀχνιστὴ σούπα, κι' ἐπειδὴ τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἔτυχε νὰ μιλῶ, μοῦκοψε τὴ φράση στὴ μέση μ' ἕνα διακριτικὸ νόημα, κι' ὁ γέρος τότε εἶπε τὴν ἐπιτραπέζια προσευχή.

Ἀπάνω στὸ φαγητό, μιλήσαμε λιγάκι ὅλοι, καὶ τὰ παιδιά. Τί φρόνημα, τί μυαλωμένα λόγια! Θαύμαζα κι' ἀπὸ μέσα μου δὲν πίστευα πῶς βρισκόμουν σὲ μιὰ οἰκογένεια γεωργῶν τῆς Νορμανδίας.

Μετὰ τὸ φαγητό, ζήτησα νὰ μοῦ ἐπιτρέψουν νὰ φύγω, ἀλλὰ οἱ καλοὶ ἄνθρωποι δὲν τὸ ἐννοοῦσαν ἔτσι. Ἡ μητέρα εἶχε σηκωθεῖ καὶ μοῦ ἑτοίμαζε κρεβάτι. Ὁ μεγάλος γιὸς θὰ κοιμόταν μὲ τὸ δεύτερο κι' ἐγὼ θᾶμενα στὸ δωμάτιο καὶ στὸ κρεβάτι του, ὅπου ἡ μητέρα ἔστρωσε ρούχα καθάρια, σκληρὰ καὶ μοσκοβολισμένα ἀπὸ λεβάντα.

Ἡ οἰκογένεια συνήθιζε νὰ πλαγιάζει νωρίς, γιατὶ ὅλοι ξυπνοῦσαν μόλις φώτιζε. Μοῦ εἶπαν ὅμως, ὅτι μποροῦσα, ἂν ἤθελα, νὰ μείνω κάμποσην ὥρα νὰ διαβάσω τὸ βιβλίο ποὺ εἶχα μαζί μου, — τὸ βιβλίο αὐτὸ ποὺ μοῦφερε τόση ἀναποδιά! — Σεῖς καθήστε ὅσο θέλετε, μοῦ εἶπε ὁ παπούς. Ἐμεῖς ὅμως δὲ χαλοῦμε τὶς συνήθειές μας καὶ δὲν πρέπει νὰ μᾶς παρεξηγήσετε.

Σηκώθηκε τότε κι' ἔφερε στὸ τραπέζι τὴ Βίβλο, ποὺ ἦταν πάνω στὴν ἐταζέρα. Ἡ μητέρα καὶ τ' ἀγγόνια κάθησαν πάλι ἥσυχα στὸ τραπέζι, σὲ στάση εὐλάβειας, ποὺ ἦταν πολὺ φυσική.

Ὁ γέρος ἄνοιξε τὸ ἱερὸ βιβλίο καὶ διάβασε μ' ἐπισημότητα ἕνα κεφάλαιο τοῦ εὐαγγελίου κι' ἕναν ψαλμό. Γονάτισαν ὅλοι, καθένας μπροστὰ στὴν καρέκλα του, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ γέρο, ποὺ ἔμεινε ὄρθιος. Ἦταν ὡραῖος, καθὼς εἶχε ἀκουμπήσει τὰ χέρια του πάνω στὸ βιβλίο, κλειστὸ τώρα πιά, καὶ μὲ τὰ μάτια μισοκλεισμένα, πρόφερε μιὰ βραδυνὴ προσευχή, ὅπου, καθὼς θυμοῦμαι, εὐχαρίστησε τὸ Θεὸ γιατὶ «ἔδειξε τὴν πόρτα του στὸν ξένο», καὶ τέλος εἶπε τὸ Πάτερ ἡμῶν.

Ἔγινε μικρὴ σιωπὴ κι' ὕστερα ἕνα-ἕνα τὰ παιδιὰ σηκώθηκαν.

Ὅλ' αὐτὰ ἦταν τόσο ὡραῖα καὶ τόσο γαλήνια μέσα στὸ εὐλογημένο ἐκεῖνο σπιτάκι τῶν γεωργῶν, ὥστε ἡ καρδιά μου ἦταν τὴ στιγμὴ ἐκείνη ὅλη μαζί τους. Καὶ μοῦ φάνηκε τόσο οὐράνιο τὸ φιλὶ ἐκεῖνο ποὺ ἀπόθεσε ὁ παπούς στὸ μέτωπο κάθε παιδιοῦ μὲ τὴ σειρά, ὥστε, χωρὶς νὰ τὸ πολυσκεφθῶ, πλησίασα κι' ἐγὼ καὶ τοῦδωσα τὸ μέτωπό μου νὰ μὲ φιλήσῃ καὶ μένα.

(André Gide) ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

7. *Λιγότερο βάρος!*

Ὅταν καμμιὰ φορὰ κρατεῖτε δέματα ἀπὸ ψώνια ἢ τὴν τσάντα ἢ τὸ καλάθι σὲ ἐκδρομὲς κτλ. ποὺ σᾶς βαραίνουν, νὰ κάτι ποὺ ἁπλοποιεῖ ἀρκετὰ τὸ ζήτημα: Βάλτε κάτω ἀπὸ τὴ μασχάλη σας μιὰ δέσμη ἀπὸ πέντ' ἕξη ἐφημερίδες. Ἀφ' ἑνὸς τότε ἀπομακρύνεται τὸ δέμα ἀπὸ τὸ γόνατο κι' ἀποφεύγετε ἔτσι ἐκείνη ἡ ἐνοχλητικὴ προστριβή, κι' ἔπειτα γίνεται πραγματικὰ ἐλαφρότερο ὅ,τι κρατεῖτε.

Αὐτὸ ἐξηγεῖται ἀπὸ τὴ μοιρασιὰ τοῦ βάρους. Τὸ χέρι δηλ. ποὺ βαστᾶ τὸ δέμα, δὲν στηρίζεται ἀποκλειστικὰ στὸν ὦμο, παρὰ καὶ στὶς ἐφημερίδες, ποὺ ἀκουμποῦν πάλι σ' ἕνα μέρος τῶν πλευρῶν. Ἔτσι τὸ βάρος τοῦ δέματος ἔμεινε βέβαια τὸ ἴδιο, ἀλλά, μοιρασμένο στὸν ὦμο καὶ στὶς πλευρές, μᾶς φαίνεται λιγότερο.

ΕΜΜ. Π. Κ.

ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΚΑΙ ΒΕΝΕΤΟΙ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ ANDRÉ BRUYÈRE

—Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο—

Ἄλογα καὶ ὁδηγός, τρέχοντας ἀπὸ ρυτῆρος, θέλησαν νὰ κάνουν μιὰ τεχνικὴ στροφὴ καὶ νὰ σταθοῦν μπροστὰ στὸ σπίτι. Ἀλίμονο. ἀλίμονο! Τὸ πόδι τῆς Μαργαρίτας σκόνταψε σ' ἕνα χαλίκι, τοῦ Πέτρου σὲ μιὰ γλάστρα, κι' οἱ δυό τους ξαπλώθηκαν φαρδεῖς-πλατεῖς χάμω, παρασύροντας τὴ Μαγδαληνή, τὸν Ζοζὸ καὶ τὸν Παῦλο ἀκόμη. Καὶ ὅλοι μαζὶ κατρακύλησαν κι' ἔπεσαν πάνω σὲ μιὰ σειρὰ ἀπὸ γλάστρες μὲ γεράνια, τὸ καμάρι τῆς θειᾶς Ἀγλαΐας.

Φωνές, κλάμματα, θόρυβος, φασαρία, τίποτε δὲν ἔλειψε. Ἡ Πουλχερία καὶ ὁ Σουλπίκιος δρμησαν στὸν τόπο τῆς καταστροφῆς, γιὰ νὰ σηκώσουν τοὺς ἐνόχους.

— Βρωμόπαιδα! φώναζε ἡ Πουλχερία μὲ τὴ σκούφια της ἄνω-κάτω.

Ἐντωμεταξὺ τὸ λαμπρὸ τέθριππο ἅρμα σηκώνονταν μὲ κόπο καὶ σ' ἐλεεινὴ κατάσταση.

Στὸ μέτωπο τῆς Μαργαρίτας εἶχε σχηματισθεῖ μιὰ φοβερὴ τσούμπα, ποὺ πρίζονταν ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ· στὸ μάγουλο τοῦ Πέτρου ἕνα φοβερὸ γδάρσιμο. Τὸ γόνατο τῆς Μαγδαληνῆς ἦταν καταματωμένο.

Ὅσο γιὰ τὸν Ζοζό, αὐτὸς ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι ξαπλωμένος μπρούμυτα, μὲ τὰ μοῦτρα χωμένα μέσα σὲ μιὰ σπασμένη γλάστρα, καὶ ξεφώνιζε, ποὺ νὰ ραγίζεται ἡ καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ Παῦλος μόνο ἦταν σῶος κι' ἀβλαβής, ἀλλ' ἀντὶ γι' αὐτὸν εἶχε πάθει συμφορὲς μεγάλες τὸ κοστούμι του. Ὅσο γιὰ τὰ γεράνια, αὐτὰ τὰ ἄμοιρα εἶχαν πληρώσει τὶς ἁμαρτίες ὁλονῶν. Τρεῖς γλάστρες εἶχαν σπάσει ὁλότελα καὶ τὰ λουλούδια ἦταν πεταγμένα χάμω, μὲ τὶς ρίζες βγαλμένες ἔξω, τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη τσαλαπατημένα, τὸ χῶμα σκορπισμένο. Καὶ τὰ γεράνια αὐτὰ ἦταν ἀκριβῶς τὰ ὡραιότερα.

Ἡ Πουλχερία δερνόταν μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸ θέαμα, ἐνῶ ὁ ἀγαθὸς Σουλπίκιος σήκωνε τὶς ὑπόλοιπες γλάστρες, βεβαιώνοντας ὅτι ἡ ζημιὰ εἶχε περιορισθεῖ στὶς τρεῖς πρῶτες μονάχα.

Καταντροπιασμένοι οἱ ἔνοχοι, καὶ νοιώθοντας τὴν καταιγίδα νὰ πλησιάζῃ, ἄρχισαν νὰ κλαῖνε περισσότερο ἀπὸ φόβο παρὰ ἀπὸ πόνο. Ἡ δεσποινὶς Ἀγλαΐα εἶχε τρέλλαθεῖ ἀπὸ τὴν ἀνησυχία της.

Ὤ, θεέ μου, αἵματα! εἶχαν πληγωθεῖ;..

— Γρήγορα νερό, ξείδι. Κι' αὐτὸς ὁ μικρός, ποιὸς ξέρει τί ἔχει πάθει!

Ὁ κὺρ-Ζοζὸς ἐκμεταλλευόταν τὴν περίστασιν ὅσο μποροῦσε καλύτερα. Δὲν ἔδειχνε καμμιὰ διάθεση νὰ σηκωθῇ καὶ μόνο ἔβγαζε πνιγμένες φωνές, ἐνῶ τὰ πόδια του, ποὺ ξεπρόβαιναν μέσα ἀπὸ ἕνα σωρὸ συντρίμματα. κλωτσοῦσαν τὸν ἀέρα μὲ μανία. Τὸ ἄλογο Ζοζὸς εἶχε μείνει ἄλογο ὡς τὸ τέλος.

Ὡστόσο τὸ δυνατὸ χέρι τοῦ Σουλπίκιου τὸν σήκωσε ἀπὸ κάτω, θέλοντας καὶ μή. Τὸ θέαμα ποὺ παρουσίαζε ὁ Ζοζὸς ἦταν τρομακτικό. Τὸ πρόσωπό του δὲν φαινόταν καθόλου, γιατὶ ἦταν σκεπασμένο ἀπὸ ἕνα παχὺ στρῶμα μαύρης λάσπης.

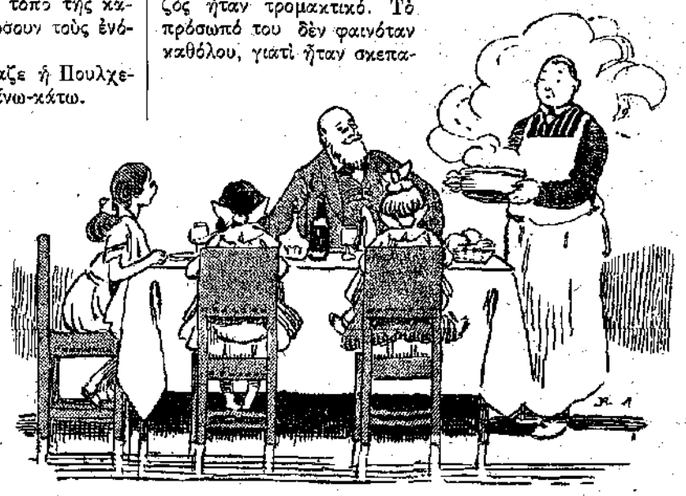

«—Νὰ ἕνα ὡραῖο στιφάδο! φωνάζει ὁ θεῖος Βαρνάβας».

— Θεέ μου, μπορεῖ νἄχῃ στραβωθεῖ!

—Ἡ νάχῃ σπάσει τὴ μύτη του!

Ὅλοι περικύκλωσαν τὸν μικρὸ μὲ ἀνησυχία, ἀκόμη κι' οἱ μεγαλύτεροι. Τέλος, μὲ τὴ βοήθεια ἄφθονου νεροῦ, φανερώθηκε ἡ ἀλήθεια συγχρόνως καὶ τὸ πρόσωπο τοῦ κ. Ζοζοῦ σῶον καὶ ἀβλαβές.

Ὁ Ζοζὸς δὲν εἶχε πάθει τίποτα εὐτυχῶς, ἐκτὸς ἀπὸ ἕνα μεγάλο φόβο. Κι' οἱ φωνές του εἶχαν αἰτία μόνο τὴν τρομάρα του.

Ὁ θεῖος ὅμως Βαρνάβας τὸν παρακάλεσε νὰ πάψῃ μ' ἕνα τέτοιο τρόπο, ποὺ κι' αὐτὸς κι' ὅλοι οἱ ἄλλοι, πληγωμένοι καὶ μή, ἡσύχασαν στὸ λεπτό.

Τὰ δάκρυα στέγνωσαν καὶ τὰ μαντήλια χώθηκαν στὶς τσέπες.

—Ἐμπρός, πᾶμε, εἶπε ὁ θεῖος Βαρνάβας. Πολὺς θόρυβος γιὰ τὸ τίποτα.

— Γιὰ τὸ τίποτα! φώναξε ἡ θειὰ Ἀγλαΐα δείχνοντας τὰ οἰκτρὰ γεράνια της.

Ἐκεῖ στ' ἀλήθεια ἡ καταστροφὴ ἦταν ἀνεπανόρθωτη. Ἡ Πουλχερία, ἡσυχασμένη πιὰ γιὰ τοὺς δῆθεν πληγωμένους, κλαιγόταν μαζεύοντας τὰ συντρίμματα.

—Ἄχ, δεσποινίς! Τὸ ὡραῖο μας τὸ κόκκινο... καὶ τὸ τριανταφυλλὶ τὸ ἀνοικτό... καὶ τὸ λευκὸ τὸ διπλό, ποὺ ἑτοιμάζαμε γιὰ τὸ προσκυνητάρι τῆς Παναγίας!

Ἡ θειὰ Ἀγλαΐα, μὲ τὰ χείλια σφιγμένα καὶ τὰ μάτια θολωμένα, συμμεριζόταν χωρὶς νὰ μιλῇ τὴν ἀπελοισία τῆς γριᾶς ὑπηρέτριας.

—Ὅ,τι ἔγινε, ἔγινε, εἶπε στὸ τέλος μὲ κόπο. Τὰ κακόμοιρα τὰ λουλούδια μου πᾶνε χαμένα. Φέτος τὸ προσκυνητάρι τῆς Παναγίας θὰ μείνῃ χωρὶς λουλούδια.

Στὰ λόγια αὐτὰ ὅλα τὰ κεφαλάκια ἔσκυψαν ντροπιασμένα.

— Ἂς σᾶς χρησιμεύσῃ αὐτὸ γιὰ μάθημα, εἶπε στὸ τέλος ἡ θειά, καὶ τώρα πᾶμε στὸ σπίτι.

— Μὲ συγχωρεῖτε, μιὰ στιγμή, διέκοψε ὁ θεῖος Βαρνάβας, τὴν ὥρα ποὺ οἱ ταραξίες περνοῦσαν μπρός του μὲ τὸ κεφάλι. Μπορεῖτε νὰ μοῦ πῆτε, σᾶς παρακαλῶ, ποιὸς σᾶς ἐπέτρεψε νὰ παίξετε μαζί;

Καὶ καθὼς κανεὶς δὲν ἀπαντοῦσε, ἡ φωνή του ἔγινε πιὸ αὐστηρή.

— Ποιὸς σᾶς τὸ ἐπέτρεψε;

—Ἐγὼ μιὰ φορὰ ὄχι, εἶπε ἡ θειὰ Ἀγλαΐα, μιλώντας στὸν ἐξάδελφό της γιὰ πρώτη φορὰ ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια, καὶ εἶμαι τὸ ἴδιο ἔκπληκτη ὅσο καὶ σεῖς, ξάδελφέ μου.

— Δὲν ἀμφιβάλλω γι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ξαδέλφη μου· πρέπει λοιπὸν κανεὶς νὰ συμπεράνῃ, ὅτι τὰ παιδιὰ πῆραν μονάχα τους τὴν ἄδεια.

Καὶ μόνο ὁ τόνος, μὲ τὸν ὁποῖον ἔλεγε ὁ θεῖος Βαρνάβας αὐτὰ τὰ λόγια, ἔδινε νὰ καταλάβῃ ὁ καθένας ὅτι τὸ πρᾶγμα αὐτὸ δὲν ἐπιτρεπόταν μὲ κανένα τρόπο νὰ ἐπαναληφθῇ.

Τὰ παιδιά, δειλιασμένα καὶ ταραγμένα, τὸ κατάλαβαν.

— Καὶ τώρα, εἶπε ἡ θειὰ Ἀγλαΐα, πᾶμε σπίτι. Εἶναι ὥρα γιὰ φαγητό.

Κι' ἔφυγε μὲ μεγαλοπρέπεια, ἀκολουθούμενη ἀπὸ τοὺς τέσσερις ἀνεψιούς της.

— Στὸ τραπέζι, διέταξε κι' ὁ θεῖος Βαρνάβας μὲ βροντερὴ φωνή, τραβώντας τὶς τρεῖς ἀνεψιές του ἀπὸ τὴν ἀντίθετη πόρτα.

Ἀλλά, ἀλλά... τὸ σπίτι τὸ τόσο μεγάλο καὶ τὸ χωρισμένο στὰ δυό, δὲν εἶχε παρὰ μιὰ μόνο τραπεζαρία. Πολὺ μεγάλη βέβαια, ἀλλὰ μιὰ καὶ μόνη. Καὶ καθὼς δὲν μποροῦσε κι' αὐτὴ νὰ χωρισθῇ στὰ δυό, ὁ θεῖος Βαρνάβας κι' ἡ θειὰ Ἀγλαΐα ἀποφάσισαν νὰ τὴ χρησιμοποιοῦν κι' οἱ δυὸ μαζί, ἀλλὰ χωριστὰ ὁ ἕνας ἀπ' τὸν ἄλλον.

Πρὸς στὰ δεξιά, ἕνα παράθυρο, μιὰ πόρτα καὶ μερικὰ τετραγωνικὰ μέτρα ἀποτελοῦσαν τὴν περιοχὴ τῆς θειᾶς Ἀγλαΐας. Ἀπ' αὐτὴ τὴ μεριὰ ὅλα ἄστραφταν ἀπὸ καθαριότητα, τὰ ἔπιπλα, τὸ πάτωμα, τὰ τζάμια.

Στὸ ἀριστερὸ τμῆμα, βασίλευε ὁ θεῖος Βαρνάβας. Κι' ἐκεῖ ἦταν μιὰ πόρτα, ἕνα παράθυρο καὶ τὰ ἴδια τετραγωνικὰ μέτρα. Ἦταν ὅμως καὶ σκόνη, καὶ ἀκαταστασία, καὶ ὅλα ὅσα βρίσκει κανεὶς στὸ σπίτι ἑνὸς ἐργένη.

Στὴ μέση τῆς κάμαρας, ἕνα ἀρκετὰ ψηλὸ παραβὰν δρίζε τὰ σύνορα τοῦ βασιλείου τοῦ καθενός. Δυστυχῶς τὸ παραβὰν αὐτὸ δὲν εἶχε μάκρος ἀνάλογο μὲ τὸ ὕψος του. Κι' ἔτσι δὲν ἔκρυβε παρὰ ἕνα μέρος μονάχα ἀπ' τὴν κάμαρα. Κι' ἀκριβῶς ἐκεῖνο ποὺ δὲν ἔκρυβε, ἦταν τὰ δυὸ τραπέζια τοῦ φαγητοῦ, ποὺ εἶχαν ἀναγκασθεῖ νὰ τὰ σπρώξουν σχεδὸν στὶς ἄκρες, γιὰ νὰ τοποθετήσουν τ' ἄλλα ἀπαραίτητα ἔπιπλα. Γιατὶ ὅσο μεγάλη κι' ἂν ἦταν ἡ κάμαρα, δὲν μποροῦσε νὰ χωρέσῃ μὲ ἄνεση τὶς ἐπιπλώσεις ἀπὸ δυὸ τραπεζαρίες. Τὴν ὥρα λοιπὸν τοῦ φαγητοῦ, κανένας ἀπ' τοὺς δυὸ ξαδέλφους δὲν ἔτρωγε ἐντελῶς μονάχος του, ἀλλ' αὐτὸ δὲν πείραζε καὶ κανένα. Γιατί, ἐπειδὴ φερνόνταν μεταξύ τους, παρ' ὅλες τὶς διαφορές τους, δὲν ἐνοχλοῦσε διόλου ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, κι' ἔφθαναν μάλιστα τὴ λεπτότητα ὡς τὴν ὑπερβολή.

Τώρα ὅμως τὰ πράγματα γίνονταν διαφορετικά. Τὴν ὥρα ποὺ ὁ θεῖος, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὰ κορίτσια, περνοῦσε τὴ μιὰ πόρτα, ξεπρόβαλλε στὴν ἄλλη ἡ θειὰ μὲ τ' ἀγόρια.

— Θὰ φᾶμε μαζί! Τί ὡραῖα!

Ἡ ἀναφώνηση αὐτή, βγαλμένη ἀπὸ ἑπτὰ στόματα, ἔπεσε σὲ μιὰ παγερὴ σιωπή. Ὁ θεῖος Βαρνάβας ἐπέβαλε σιωπὴ στὶς ἀνεψιές του, κι' ἡ θειὰ Ἀγλαΐα, χωρὶς νὰ πῇ τίποτε, ἔδειξε στοὺς ἀνεψιούς της τὸ στρωμένο τραπέζι.

Ἔκπληκτα τὰ παιδιὰ κάθησαν στὶς θέσεις τους. Τὸ παραβὰν σταματοῦσε ἀκριβῶς στὴ μέση τῶν τραπεζιῶν ἔτσι, ὥστε ὁ θεῖος κι' ἡ θειὰ ἔμεναν ἀθέατοι ὁ ἕνας ἀπ' τὸν ἄλλον· τὰ παιδιὰ ὅμως ποὺ ἦταν καθισμένα ἀντικρύ τους, βλέπονταν θαυμάσια.

Ὁ Σουλπίκιος κι' ἡ Πουλχερία παρουσιάστηκαν τὴν ἴδια στιγμὴ ἀπὸ τὸ μέρος τους ὁ καθένας, κρατώντας στὰ χέρια τους ἀπὸ μιὰ μεγάλη σουπιέρα.

— Πεινῶ, δήλωσε ὁ Ζοζός. Πεινῶ πολὺ ἀλλὰ ζὲ σέλω σούπα.

Ἡ θειὰ Ἀγλαΐα εἶχε δίχως ἄλλο κουφαθεῖ, γιατὶ δὲν ἔδειξε πῶς ἄκουσε τὴ δήλωση τοῦ κὺρ-Ζοζοῦ. Γέμισε τὰ τέσσερα πιάτα τῶν ἀνεψιῶν της, καὶ φαίνεται πὼς ἡ πεῖνα τοῦ Ζοζοῦ εἶχε μεγαλύτερη ἐπιρροὴ ἀπ' τὶς ἰδέες του, γιατὶ ἀδειασε τὸ πιάτο του χωρὶς νὰ πῇ λέξη.

Ἡ Πουλχερία τώρα ἀκουμποῦσε στὸ τραπέζι μιὰ πιατέλα μὲ ὡραῖα φρέσκα φασολάκια.

— Δὲν μ' ἀρέσουν, εἶπε ὁ Πέτρος.

— Τόσο τὸ χειρότερο γιὰ σένα, φίλε μου, ἀπάντησε ἡ θειά. Θὰ φᾷς ψωμί.

(Ἀκολουθεῖ) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΑΗ

ΤΟ ΚΛΕΙΔΙ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ

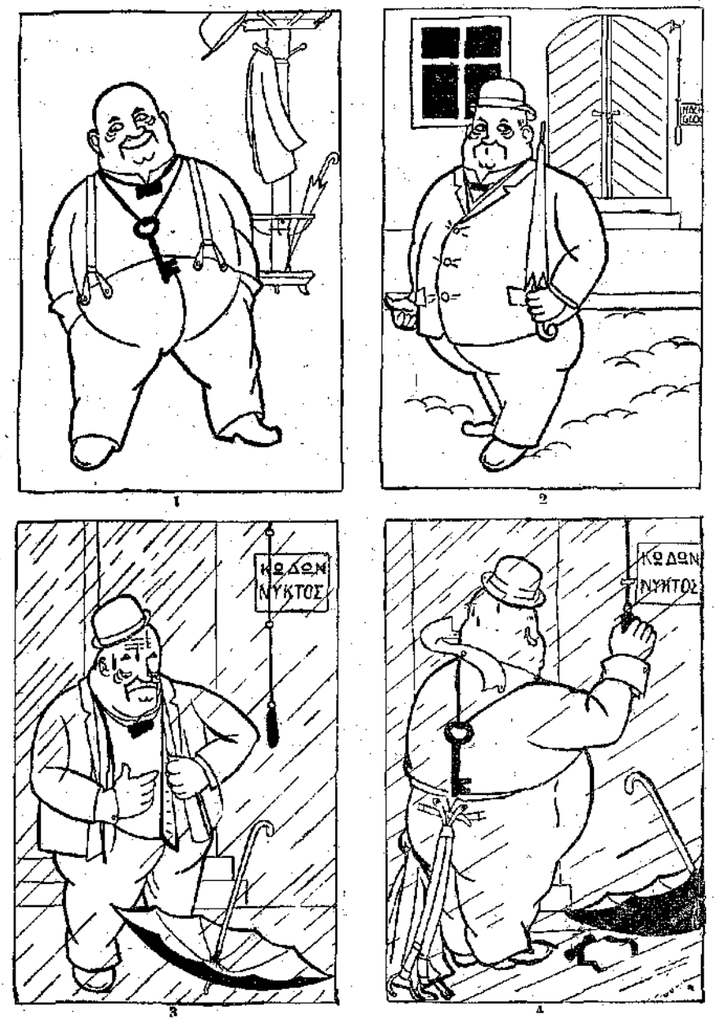

Ὁ κ. Ἀφηρημένος πολλὲς φορὲς ξεχνᾶ τὸ κλειδὶ τοῦ σπιτιοῦ κι' ἀναγκάζεται, γυρίζοντας τὴ νύχτα, νὰ χτυπᾷ ὧρες τὸ κουδούνι ὥς ποὺ νὰ ξυπνήσουν καὶ νὰ τοῦ ἀνοίξουν. Γιὰ νὰ μὴ τὴν ξαναπάθῃ, ἐκεῖνο τὸ βρόδυ, πέρασε τὸ κλειδὶ σ' ἕνα κορδόνι καὶ τὸ φόρεσε σὰν ἐγκόλπιο στὸ στῆθος του, ἀπὸ μέσα. Ἀλλὰ ὅταν γύρισε, μὲ βροχὴ κιόλα, στὸ σπίτι του, ψάχτηκε, ψάχτηκε, γδύθηκε, μὰ δὲν τὸ βρῆκε πουθενά. Τὸ γιατὶ τὸ βλέπετε στὴν τελευταία εἰκόνα: Ὁ κ. Ἀφηρημένος ἔκαιγε ὅλο τὸ βράδυ μπιλλιάρδο, καὶ μὲ τὶς ζωηρὲς κινήσεις ποὺ ἔκανε, τὸ κλειδὶ πῆγε στὴν πλάτη του!..

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ ΧΑΡΜΟΣΥΝΟΣ

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΕΝΑΣ ΒΟΥΒΟΣ ΠΟΥ ΜΙΛΗΣΕ

Ἀγαπητοί μου,

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ εὐχαρίστηση μοῦ προξένησε ἕνα μεγάλο γράμμα, ποὺ μοῦ ἔστειλε ἀπὸ τὴν Ἀταλάντη ὁ καλός μας φίλος ***Κοσμᾶς Ἀθ. Γεροθανάσης***. Θέλησε νὰ μοῦ πεῖ πόσο διασκέδασε κι' ὠφελήθηκε ἀπὸ τὶς «Ἀθηναϊκὲς Ἐπιστολὲς» τοῦ 1928, ποὺ τὶς διάβασε ὅλες μαζί, γιατὶ τὸ παιδί εἶχε τὰ μαθήματά του καὶ δὲν εὐκαιροῦσε νὰ τὶς διαβάζῃ μιὰ-μιὰ κάθε φορὰ ποὺ λάβαινε τὸ φυλλάδιο. Ἀλλὰ ἔτσι μαζεμένες, λέει, σὰν ἕνα βιβλίο, τοῦ ἔδωσαν ἀκόμα μεγαλύτερη ἀπόλαυση, καὶ πολλὲς τὸν ἔκαμαν νὰ μάθῃ καὶ νὰ σκεφθῇ ἕνα σωρὸ πράγματα, ὅπως οἱ Ἐπιστολὲς «Γιὰ τοὺς Ξενιτεμένους», «29 Μαΐου», «Ἕνα πολύτιμο ἐνστίκτο», ἢ νὰ ὀνειροπολήσῃ ἕνα ὡραῖο μέλλον, ὅπως οἱ Ἐπιστολὲς γιὰ τὸν Ἰούλιο Βὲρν καὶ γιὰ τὸν Γκούζη. Μερικὲς ὅμως—προσθέτει,—τὸν ἔκαμαν «νὰ βγάλῃ καὶ δική του γνώμη», ὅπως ἡ Ἐπιστολὴ «Μιὰ ὑπεράσπιση τοῦ Κινηματογράφου» κι' ἡ συνέχειά της στὸ ἑπόμενο. Καὶ θέλησε νὰ μοῦ πῇ κι' αὐτὸς τὴ «δική του γνώμη» γιὰ τὸ ζήτημα τοῦ Κινηματογράφου. Δηλαδὴ αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ κύριο του.

Λοιπόν, ὁ φίλος μας Γεροθανάσης βρίσκει μεγάλη χρησιμότητα στὸν Κινηματογράφο. Παραδέχεται βέβαια πὼς εἶναι προτιμότερο νὰ βλέπῃ κανένας τοὺς μεγάλους ἠθοποιοὺς στὸ θέατρο, ὅπου μιλοῦν κιόλα, παρὰ στὴν ὀθόνη, ποὺ παίζουν βουβά. Ἀλλὰ εἶναι εὔκολο λέει νὰ τοὺς βλέπῃ κι' ἕνας ποὺ ζεῖ στὴν Ἑλλάδα, καὶ μάλιστα σὲ μιὰ μικρὴ ἐπαρχιακὴ πόλη; Ὁ Γιάννιγκς π. χ., ὁ μεγάλος καλλιτέχνης, θὰ πήγαινε ποτὲ νὰ παίξῃ... στὴν Ἀταλάντη; Ὄχι βέβαια. Θὰ ζητοῦσε τόσα λεπτά, ποὺ ἡ καϊμένη ἡ Ἀταλάντη δὲ θἄχε νὰ τὰ δώσῃ. Πηγαίνει ὅμως μὲ τὸν Κινηματογράφο κι' ὁ φτωχότερος μπορεῖ νὰ τὸν ἰδῇ στὴν ὀθόνη. Τώρα μάλιστα ποὺ ἐφευρέθηκε κι' ὁ «Κινηματογράφος ποὺ μιλεῖ», — νὰ ἕνας βουβὸς ποὺ μίλησε! — θὰ μπορῇ καθένας, ὅπου κι' ἂν βρίσκεται, ὄχι μόνο νὰ βλέπῃ, παρὰ καὶ νὰκούῃ τοὺς μεγάλους καλλιτέχνες. Πολὺ χρήσιμη λοιπόν, πολὺ εὐεργετικὴ ἡ μεγάλη αὐτὴ ἐφεύρεση...

Ὅσο γιὰ τὴν ὑγεία τῶν θεατῶν, ὁ φίλος μας φρονεῖ πὼς ἐξασφαλίζεται, ἂν ὁ Κινηματογράφος εἶναι πάντα θερινός, ἂν δηλαδὴ λειτουργῇ στὸ ὕπαιθρο, στὸν καθαρὸ ἀέρα, κι' ὄχι μένα σὲ σκοτεινὲς χειμωνιάτικες σάλες ὅπου θεριεύουν τὰ κάθε λογῆς μικρόβια. Γιὰ τὸ κούρασμα πάλι τῶν ματιῶν καὶ τοῦ μυαλοῦ, ποὺ φέρνει ὁ Κινηματογράφος, ρωτᾷ: Μήπως καὶ τὰ βιβλία, τὰ μαθήματα, ἡ Ἀριθμητική, ἡ Ἄλγεβρα, δὲν κουράζουν μυαλὸ καὶ μάτια; Ὅταν δὲν γίνεται κατάχρηση, ἡ βλάβη εἶναι μικρὴ κι' ἀσήμαντη. Ἐπιτέλους τί γίνεται στὸν κόσμο, τί κάνει ὁ ἄνθρωπος, χωρὶς μικρὴ ἢ μεγάλη κούραση; Κι' ἡ διασκέδαση κουράζει, κι' ἡ ζωὴ ἡ ἴδια κουράζει... Κι' ὁ φίλος μας ἔρχεται στὸ ζήτημα τῆς ἠθικῆς βλάβης ποὺ μπορεῖ νἄχῃ ἕνας νεαρὸς θεατής, βλέποντας τὰ κακὰ καὶ τἄσχημα ποὺ παρουσιάζουν πολλὲς φορὲς οἱ ταινίες. Καὶ ρωτᾷ: Μαζὶ μὲ τὸ καλό, δὲν πρέπει ὁ νέος νὰ βλέπῃ καὶ τὸ κακό, γιὰ νὰ τὸ ξέρῃ κι' αὐτὸ καὶ νὰ τὸ ἀποφεύγῃ; Μήπως καὶ στὰ βιβλία ποὺ διαβάζουμε, καὶ στὰ ἔργα ποὺ βλέπουμε στὸ θέατρο, —γιατὶ καὶ στὴν Ἀταλάντη παίζει κάπου-κάπου κανένας «θιασάκος»,—δὲν ὑπάρχει πάντα τὸ καλὸ καὶ τὸ κακό, ἡ ἀρετὴ κι' ἡ κακία, γιὰ ν' ἀνταμοίβεται ἡ πρώτη καὶ νὰ τιμωρεῖται ἡ δεύτερη; Τὸ ἴδιο καὶ στὸν Κινηματογράφο Γιατὶ ἐκεῖνοι ποὺ κάνουν τὶς ταινίες, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι σοφοὶ καὶ καλοὶ ἄνθρωποι, ποὺ θέλουν νὰ ὠφελήσουν μὲ τὸ ἔργο τους τὸν κόσμο κι' ὄχι νὰ τὸν βλάψουν...

Ἔτσι λοιπὸν ἡ γνώμη ποὺ ἔβγαλε μόνος του ὁ φίλος μας εἶναι κάπως διαφορετικὴ ἀπὸ κείνη ποὺ ὑποστήριξα στὶς Ἐπιστολές μου. Ὁ Κινηματογράφος χρειάζεται. Εἶναι ὠφέλιμος ὅσο τοὐλάχιστο καὶ τὸ Θέατρο, ὅσο τοὐλάχιστο καὶ τὸ Βιβλίο. Μόνο νὰ μὴ γίνεται κατάχρηση, καὶ τὰ Κινηματοθέατρα νὰ εἶναι πάντα θερινά.—Ὦ, μὰ σ' αὐτὰ εἶμαι ὁλοπρόθυμος νὰ συμφωνήσω. Λίγος Κινηματογράφος τὸ καλοκαίρι, στὸ ὕπαιθρο, ἂν προβάλλῃ μάλιστα διαλεχτὲς ταινίες, μπορεῖ μᾶλλον νὰ ὠφελήσῃ παρὰ νὰ βλάψῃ. Τὸ κακὸ ὅμως εἶναι ποὺ τὸ καθαυτὸ Κινηματοθέατρο εἶναι χειμωνιάτικο, κλειστό, σκοτεινό· κι' ἐπειδὴ τραβᾷ πολύ, οἱ ἄνθρωποι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, τοῦ κάνουν τέτοια κατάχρηση, ὥστε μὲ τὸ δίκιο τους ἀνησύχησαν οἱ παιδαγωγοὶ κι' οἱ ὑγιεινολόγοι, καὶ χτύπησαν τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου, — ἑνὸς κινδύνου ὄχι μὰ τὴν ἀλήθεια μικροῦ. Ὅσο γιὰ μένα, περισσότερο, νομίζω, ἐτόνισα τὴ βλάβη τῆς καλαισθησίας. Ἔχω γράψει κι' ἄλλες Ἐπιστολές, ποὺ ἴσως δὲν τὶς διάβασε ὁ φίλος μας, γιατὶ δὲν εἶναι στὸν τόμο τοῦ 1928... Καὶ στὶς Ἐπιστολὲς ἐκεῖνες ἐξήγησα πὼς ἡ ἀληθινὴ θεατρικὴ τέχνη βρίσκεται μόνο στὸ ἀληθινὸ Θέατρο,—αὐτὸ ποὺ ἔχει κυριότερο ὄργανό του τὸ λόγο,—καὶ πὼς ὁ Κινηματογράφος εἶναι μιὰ μίμηση, μιὰ παρωδία, κάτι μισό, λειψό. Γιὰ νὰ τὸν συμπληρώσουν μάλιστα, σκέφθηκαν νὰ τὸν συνδυάσουν μὲ τὸ φωνογράφο καὶ νὰ κάμουν, τώρα τελευταῖα, τὸν βουβὸ νὰ μιλᾷ... Ἀλλὰ οὔτε μ' αὐτό, βεβαιωθῆτε, ὁ Κινηματογράφος, ὡς Τέχνη, δὲν θὰ φτάσῃ τὸ ἀληθινὸ Θέατρο. Ἐγὼ μάλιστα νομίζω πὼς ἡ «παρωδία» θὰ εἶναι ἀκόμα πιὸ χτυπητή, ὅταν, ἀντὶ γιὰ τὴ ζῶσα φωνὴ ἑνὸς ἠθοποιοῦ θἀκοῦμε τὴν ὑπόβραχυν ἀναπαραγωγή της ἀπὸ μιὰ μηχανή. Γιὰ νἄχουμε τὴν αὐταπάτη πὼς βρισκόμαστε σὲ ἀληθινὸ θέατρο, ἡ μηχανὴ αὐτὴ πρέπει νἄναι τόσο τέλεια, κι' ἀκόμα νἀνταποκρίνεται μὲ τὴν ἄλλη,—τῆς ἀναπαραγωγῆς τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων,— τόσο καλά, ποὺ πολὺ δύσκολα καὶ σπάνια θὰ πετυχαίνεται. Τὶς περισσότερες φορὲς ἡ ἔκφραση κι' ἡ χειρονομία τοῦ ἠθοποιοῦ θὰ εἶναι ἀταίριαστη μὲ τὰ λόγια του. Θὰ ἐκφράζει «σὲ συγχωρῶ!» καὶ θὰ λέῃ «σὲ τιμωρῶ!» Ὡραία διασκέδαση!

Τὸ γενικὸ συμπέρασμα:

Α'. Ὁ Κινηματογράφος εἶναι καὶ θὰ εἶναι πάντα μιὰ Τέχνη κατώτερη ἀπὸ τὴν Τέχνη τοῦ ἀληθινοῦ Θεάτρου.

Β'. Ἀλλὰ κι' ἔτσι, ἔχει καὶ θἄχῃ πάντα μιὰ σχετικὴ χρησιμότητα, ἀρκεῖ νὰ μὴ γίνεται κατάχρηση. Γιατί ἡ κατάχρηση θἄφερνε, μαζὶ μὲ τὴ βλάβη τῆς καλαισθησίας ποὺ φοβοῦνται οἱ αἰσθητικοί, κι' ὅλες τὶς ἄλλες ποὺ ἀνησυχοῦν τοὺς παιδαγωγοὺς καὶ τοὺς ὑγιεινολόγους. Ὦ, ἡ κατάχρηση! μὰ καὶ πιὸ ὠφέλιμο πρᾶγμα δὲν τὸ κάνει ὅλαβερὸ κι' ὀλέθριο; Θέλετε ἄλλο ἀπὸ τὸν Παιδικὸ Κινηματογράφο, τὸν ὑγιεινό, τὸν ἠθικό, τὸν διδακτικό, μὲ τὶς ταινίες τὶς καμωμένες ξεπίτηδες γιὰ τὴ νεολαία; Λοιπόν, ἕνα παιδὶ ποὺ θἄκανε κατάχρηση τοῦ Παιδικοῦ Κινηματογράφου, θὰ καταντοῦσε ἠλίθιο!

Σᾶς ἀσπάζομαι **ΦΑΙΔΩΝ**

ΣΤΟΡΓΗ

Ἡ Μαρία ἔτυχε κάποτε νἀρρωστήσει μακριὰ ἀπ' τὸ σπίτι της. Βρισκόταν ἐκεῖ-πέρα στὴν ἐξοχή, μέσα στὰ τραγούδια τῶν τζιτζικιῶν, μέσα σ' ἕναν ἀέρα γιομάτο εὐωδιὲς καὶ δροσιά. Ἐκεῖ ἡ ἀρρώστια της θἄταν πολὺ ἐλαφρότερη παρὰ ἂν βρισκόταν κάτω στὴν πόλη. Θἄπρεπε νἄναι πολὺ εὐχαριστημένη ποὺ βρέθηκε κεῖ πάνου. Καὶ ὅμως. Ἡ στενοχώρια της ἦταν τόσο μεγάλη! Δὲν μποροῦσε καὶ κείνη νὰ καταλάβῃ στὴν ἀρχὴ γιατὶ σφιγγόταν τόσο πολὺ ἡ καρδιά της, γιατὶ αἰσανόταν τέτοιο βαρὺ πλάκωμα. Μὰ σιγὰ-σιγὰ ἔδωσε τὴν ἐξήγηση μόνη της. Εἶχε διακρίνει τὴ στενοχώρια καὶ τὴν ἀνησυχία ποὺ εἶχε σκορπίσει σ' ὅλους στὸ φιλικό της σπίτι ποὺ τὴ φιλοξενοῦσαν. Κι' ἀκόμα ἔβλεπε τὴ μελαγχολία ὁλογῶν ποὺ τὴν περιτριγύριζαν. Ὦ! ὄχι. Δὲν ἦταν μόνο ἀπὸ τὴν ἀρρώστια ποὺ ὑπόφερε τόσο ἡ Μαρία! Ἂν βρισκόταν σπίτι της, τὰ πράματα θἄταν πολὺ ἁπλούστερα. Δὲ θἄχε τοὐλάχιστον κεῖνο τὸ πλάκωμα

ποὺ τῆς πίεζε τὸ στῆθος καθὼς αἰσθανόταν τὴ μελαγχολικὴ ἀτμόσφαιρα ποὺ ἐκείνη εἶχε σκορπίσει.

Κι' ἔπειτα εἶχε κι' ἕναν ἄλλο καϊμό, ποὺ αὐτὸν δὲν τολμοῦσε νὰ τὸν ἐμπιστευτεῖ οὔτε στὸν ἑαυτό της: Θἄθελε νὰ βρισκόταν κοντὰ στὴ μαμμά της. Ὦ, δὲν εἶχε παράπονο! Στὸ σπίτι αὐτὸ τὴν περιποιόνταν περσότερο ἀπ' ὅσο μποροῦσε νὰ φανταστεῖ κανείς. Τὴν ἀγαποῦσαν καὶ τὴν πρόσεχαν σὰν κάτι ὁλότελα δικό τους. Μήπως δὲ θυμόταν τἀνήσυχα καὶ γεμάτα ἀγωνία βλέμματα τοῦ Πίπη, ὅταν ἑτοιμαζόνταν νὰ τῆς βγάλουν τὸ θερμόμετρο, καὶ τὴ νευρικὴ καὶ λιγάκι ἁπλοϊκὴ ἀνυπομονησία τῆς Νίτσας ποὺ πρόσμενε, μετὰ τὴν ἀσπιρίνη ποὺ τῆς εἶχαν δώσει, νὰ τῆς πέσει ὁ πυρετός; Κι' ἀκόμα τὶς στοργικὲς φροντίδες τῆς μεγαλύτερης φίλης της ποὺ εἶχε ἀναλάβει τὰ καθήκοντα ἀφοσιωμένης νοσοκόμας; Ὅλα τὴ συγκινοῦσαν βαθιὰ μὰ καὶ τὴ στενοχωροῦσαν. Ὅταν μάλιστα ἐρχόταν ἡ ὥρα ποὺ ἐκεῖνοι ἔπρεπε νὰ πᾶνε περίπατο, νὰ παίξουν, νὰ γελάσουν, καὶ δὲν ἔκαναν τίποτα ἐξ αἰτίας της, μὴ μείνει μονάχη καὶ στενοχωρεθεῖ, τότε περσότερο στενοχωριόταν ἡ Μαρία. Μποροῦσε ποτὲ νἀνεχτεῖ πὼς ἐκείνη ἦταν ἡ αἰτία ὅλης αὐτῆς τῆς μελαγχολίας καὶ τῆς ἀνορεξιᾶς τους; Ἂν εἶχε κοντὰ τὴ μαμμά της! Ἀληθινὰ ντρεπόταν γιὰ τὴ σκέψη της αὐτή, γιατὶ ἀπὸ καιρὸ εἶχε πείσει τὸν ἑαυτό της πὼς ἦταν μιὰ μεγάλη κοπέλλα τώρα πιὰ ποὺ ὅλα τὰ ζυγίζει μὲ ψυχραιμία καὶ λογική, μιὰ κοπέλλα ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ ζήσει καὶ μόνη της, τόση πεποίθηση εἶχε στὸν ἑαυτό της. Καὶ τώρα ὑποζητάει τὴ μαμμά της σὰ νἄτανε μικρὸ κοριτσάκι; Ὥρες-ὥρες ντρεπόταν τρομερὰ γι' αὐτὸ κι' ἔκρυβε κατακόκκινη τὸ πρόσωπό της μὲ τὰ σκεπάσματα. Μὰ πάλι, ὅταν πονοῦσε καὶ ὑπόφερε, δὲν καταλάβαινε καὶ κείνη πῶς τῆς ξέφευγε ἀπ' τὸ στόμα: «μαμμά!» Αὐτὸ ἴσως νάταν, γιατὶ σὰν ἀρρωσταίνει κανένας, ὅσο μεγάλος, σοβαρὸς καὶ λογικὸς κι' ἂν εἶναι, χωρὶς νὰ τὸ θέλει καὶ κεῖνος γίνεται ἕνα ὁλότελα μικρὸ παιδὶ ἀπαιτήσεις καὶ παράπονα. Θέλει γλυκὰ λόγια, παρηγοριές, χάδια. Κι' εἶναι τότε ἕνα μεγάλο παιδί. Κι' ἀκόμα θυμόταν ἡ μικρὴ Μαρία, πὼς σὰν ἀρρώσταινε καμμιὰ φορὰ εἶχε τὴ μητερούλα της πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι της, ὅλη τὴν ὥρα, νὰ τῆς κάνει χάδια, νὰ τῆς λέει λόγια, ποὺ κανεὶς στὸν κόσμο δὲ μποροῦσε νὰ πεῖ παρόμοια. Δὲν ξεχνοῦσε πὼς ἦταν τὸ στερνοπαίδι τοῦ σπιτιοῦ καὶ ἡ μαμμά της δὲν εἶχε πάψει νὰ τὴ χαΐδεύει, ὅσο κι' ἂν εἶχε μεγαλώσει. Ὅταν εἶχε κοντά της τὴ μητέρα στὶς ἀρρώστιες της, τῆς φαινόταν πὼς δὲν ὑποφέρει πιὰ τόσο πολὺ· τόση ἀγάπη, χυμένη μέσα της, γύρο της, σὰ νὰ τὴν τύλιγαν μὲ πραϋντικὰ βοτάνια. Ποτὲ δὲν τῆς εἶχε περάσει ἀπὸ τὸ νοῦ καὶ ἡ παραμικρὴ ἰδέα θανάτου. Μὲ τέτοιο φύλακα κοντά της, πῶς μποροῦσε νὰ πληαιάσει χάρος; Εἶχε τόση πεποίθηση στὴ δύναμη, ποὺ δίνει ἡ στοργὴ μιᾶς μάννας! Κι' ὅταν ἦταν μικρή, μονάχα τὰ χάδια καὶ τὰ γλυκόλογά της τὴν ἔκαναν γρήγορα καλά, ἀφοῦ τόσο σπάνια θἄπαιρνε κανένα γιατρικό. Τὶς νύχτες δὲν τὶς αἰσθανόταν καθόλου βαρειὲς καὶ σκοτεινές. Τὴν εἶχε κοντά της, κι' ἐκείνη ἔδινε φῶς στὸ μουντὸ βράδυ, κι' αἰσθανόταν μιὰν ἄπειρη ἀνακούφιση ὅταν ἀκουμποῦσε τὸ χέρι της πάνω στὸ κεφάλι της.

Βέβαια καὶ κεῖ πάνω στὴν ἐξοχὴ τὴ χαΐδευαν καὶ τὴ φροντίζαν τὸ ἴδιο. Ἡ καλή της φίλη τὴν περιποιόταν ὁλότελα ἀφοσιωμένη. Μὰ ἡ Μαρία θαρροῦσε πὼς κάτι ἔλειπε ἀπ' ὅλα αὐτά. Ὅταν καμμιὰ φορὰ τῆς ἔδιναν νὰ πιεῖ πράμματα ποὺ δὲν ἤθελε, γιατὶ ἦταν ἄνοστα κι' ἀηδέστατα,—κεῖνο τὸ γάλα κρύο καὶ σκέτο, τί ἀηδία τῆς ἔφερνε! —κι' ἐπέμεναν πολὺ νὰ τὰ πάρει, λέγοντας πολὺ λογικὰ πὼς μόνο ἔτσι θὰ δυναμώσει καὶ θὰ γίνει γρήγορα καλά, καὶ δὲν ὑποχωροῦσαν μπρὸς στὶς ἐπίμονες ἀρνήσεις της, ἡ Μαρία ἀναστέναζε ἀπελπισμένη «μαμμά μου!» Καὶ συλλογιζόταν: ἂν ἦταν στὴ μαμμά της, δὲ θὰ τὴν τυραννοῦσε τόσο πολύ· βέβαια θὰ ἐπέμενε νὰ παίρνει τὰ φάρμακα, ποὺ θὰ τῆς ἔκαναν καλό, μὰ γρήγορα θὰ ὑποχώροῦσε μπρὸς στὸ παρακλητικὸ βλέμμα τῆς μικρούλας της καὶ ὅλα τὰ λογικὰ ἐπιχειρήματα θὰ τἄσβυνε ἡ μητρική της καρδιά. Οὔ, πόσα τέτοια θυμόταν! Ὅταν τῆς ἔλεγε — στὴν ἐπιμονή της, νὰ τῆς δώσει κάτι ποὺ δὲν τὄθελε— «μὴ μαμμά μου, μὴ μὲ τυραννεῖς...» πὼς τρεμούλιαζε τὸ χέρι της καὶ τὰ παρατοῦσε ὅλα κάτω! Ἡ μητέρα δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιμένει πολὺ στὸ λυπημένο προσωπάκι τοῦ παιδιοῦ. Κι' ἡ παραχαϊδεμένη Μαρία, τὸ στερνοπαίδι τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ ὅλοι τὴ γάϊδευαν καὶ τῆς ἔκαναν τὰ χατίρια της, ποὺ ὅλοι στὸ σπίτι τὴν πρόσεχαν σὰν κάτι πολὺ λεπτὸ καὶ πολύτιμο, ποὺ ἦταν ἡ φωτεινὴ ἀχτίνα, ἡ τελευταία παιδιάτικη ἀναλαμπὴ ἑνὸς σπιτιοῦ ποὺ εἶχε βυθιστεῖ στὶς φροντίδες καὶ στὶς σοβαρὲς ἔγνοιες, γιατὶ τ' ἀποτελοῦσαν πιὰ ὅλο μεγάλοι,—αἰσθανόταν ἐκεῖ πάνω πὼς τὶς λείπει κάτι ποὺ τῆς ἦταν ἀπαραίτητο ὅταν ἀρρώσταινε.

Ἡ ἀφοσιωμένη νοσοκόμα της ἔκανε ὅ,τι μποροῦσε νὰ τὴν ἀνακουφίσει καὶ νὰ τὴν γειάνει γρήγορα, γιὰ ν' ἀρχίσει πάλι τὰ παιχνίδια, ποὺ εἶχαν πάψει τόσες μέρες, ν' ἀρχίσει πάλι τοὺς περιπάτους της, πάνω στὰ βράχια. Ἦταν τόσο καλὴ ἡ μεγάλη της φίλη, τόσο ἀκούραστη! Μὰ ἡ Μαρία αἰσθανόταν πὼς δὲν εἶχε κεῖνο τὸ κ ά τ ι, ποὺ ἔχει πάντα ἡ μητέρα τόσο αὐθόρμητο, κεῖνο τὸ «ἄλλο», ποὺ θἄνοιωθε ἂν εἶχε κοντὰ τὴ μητέρα της, ἐκεῖνο ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ τὄχει κανεὶς ὅταν δὲν εἶναι μητέρα. Ἔτσι τουλάχιστο φανταζόταν ἡ Μαρία.

Μὰ ἕνα βράδυ—νύχτα σχεδὸν—ἡ μικρὴ ὑπέφερε πολύ. Τυραννισμένη ἀπὸ τὸν πυρετὸ κι' ἀπὸ τοὺς πόνους, στριφογύριζε σὰ φίδι στὸ κρεβάτι της ποὺ τῆς φαινόταν πέτρα. Ἡ «νοσοκόμα» βρισκόταν κοντά της. Τῆς ἔβρεχε ἀπαλὰ τὰ μπράτσα, τὸ στῆθος, μὲ κολώνια γιὰ νὰ τῆ δροσίσῃ, νὰ τὴν ἀνακουφίσει. Ἡ μικρὴ δὲν μποροῦσε νὰ ὑποφέρει τίποτα καὶ μέσα στὸν πόνο της στέναζε παραπονιάρικα: «ἄχ, μαννούλα μου!» Μὰ κείνη τὴ στιγμὴ τὸ χέρι ποὺ τῆς χαΐδευε ἀπαλὰ τὰ μαλλιά, τὸ ἔνιωσε νὰ τρεμουλιάζει κάπως καὶ μιὰ φωνὴ σιγανὴ καὶ τσακισμένη, σὰ νὰ ἔκρυβε κάποιο λυγμό, μουρμούρισε παραπονεμένα: «Γιατί τὴ φωνάζεις τὴ μαμμά σου; Θὰ σὲ χαΐδευε λοιπὸν περσότερο ἀπὸ μένα;» Ἕνα τίναγμα σὰ σπασμὸς κλόνισε τὸ λεπτοκαμωμένο κορμάκι. Σήκωσε τὸ κεφάλι της καὶ κοίταξε γιὰ λίγο τὴ φίλη της· καὶ μονομιᾶς κατάλαβε. Μὲ τὴ λεπτή της διαίσθηση εἶδε μέσα, βαθιὰ στὴν ψυχὴ τῆς φίλης της. Καὶ εἶδε καὶ κατάλαβε ὅλες τὶς ἀκούραστες καὶ ἀγωνιώδικες προσπάθειες τῆς ψυχῆς αὐτῆς νὰ τὴν κάνει νὰ μὴ νοιώσει τὴν ἀπουσία τῆς μητέρας, κι' ὅλη τὴ δύναμη ποὺ εἶχε καταβάλει γιὰ νὰ τὴν ἀναπληρώσει. Κι' ἡ Μαρία αἰσανόταν πὼς αὐτὴ ἡ ἀγωνία ἦταν ἕνα αἴσθημα θεϊκὸ κι' εὐγενικό, ὅμοιο μὲ τὴ στοργὴ τῆς μάννας. Τί περισσότερο μποροῦσε νἄχει μιὰ μητέρα; Εἶδε λοιπὸν πὼς αὐτὸ τὸ «κάτι» ποὺ φανταζόταν, δὲν ὑπῆρχε. Ἔνοιωθε πὼς καθένας μποροῦσε νὰ αἰσταθεῖ τὸ ἴδιο, βαθιὰ καὶ ἀφοσιωμένα, σὰ μιὰ μητέρα, ἀρκεῖ νἄχει κάποια ξεχωριστὴ ψυχή, κι' ἀκόμα νὰ μπορεῖ νὰ διακρίνει μέσα στὸν ἄλλον τὶς λαχτάρες καὶ τὶς ἐπιθυμίες του.

Κι' ἡ μικρὴ ἄρρωστη ἀκούμπισε πάλι τὸ κεφάλι της στὰ μαξιλάρια καὶ μουρμούρισε γλυκὰ καὶ χαδιάρικα: «μαννούλα!» Καὶ τούτη τὴ φορὰ ἡ φωνούλα αὐτὴ δὲν ἦταν γιὰ τὴ μητέρα ποὺ ἔλειπε, κάτω στὴν πόλη. Ἦταν γιὰ τὸ ἀγγελικὸ αὐτὸ κορίτσι, ποὺ βρισκόταν πάνω ἀπ' τὸ προσκεφάλι της καὶ τῆς χαΐδευε τρυφερὰ τὸ φλογισμένο μέτωπο.

ΜΑΡΙΑ ΒΟΥΓΙΟΥΚΛΑΚΗ

ΡΗΤΑ

78.

Κακὴ κι' ἀνάποδη στιγμή,
Ποὺ βράζουν γύρω μας θυμοί!
Μ' ἀνάμεσά τους νὰ βρεθῆς
Ἂν τύχῃ, αὐτὸ νὰ θυμηθῆς:
Νὰ τοὺς εἰπῆς στοχαστικά,
Φρόνιμα λόγια, εἰρηνικά.
Αὐτὰ νικοῦνε τὸ θυμὸ
Ποὺ ξεπερνᾷ καὶ τὸν ἀτμό!

CHEF

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ Καθηγητής.—Πῶς κάνει ὁ μετ'ὀλίγον μέλλων νοῦ κοιμᾶσαι;

Ὁ μαθητής.— Ροχαλίζω, κύριε καθηγητά!

Χανούμισσα

***

— Μαμά, ὁ μπαμπᾶς λέει πῶς ὁποιος πονεῖ, τρέχει στὸ γιατρό.

— Σωστά! ἐσὺ τί λές;

—Ἐγὼ λέω... κι' ἄμα τοῦ πονοῦν τὰ ποδάρια του;

Ζάνθιππος

***

Ἡ μαμμά.— Τί κάνεις ἐκεῖ. Τοτό; Πλένεις τὰ πόδια σου, χωρὶς νὰ βγάλῃς τὶς κάλτσες;

Ὁ Τοτός.— Ναί, μαμμά... Ἦταν τόσο κρύο τὸ νερό!..

Ἄζολος

ΕΚΤΑΚΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ
ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Καθώς σᾶς ὑποσχέθηκα, θὰ προκηρύξω τώρα μερικοὺς ἐκτάκτους Διαγωνισμούς,—ἐκτάκτους ἐννοῶ ὄχι τακτικούς, ὅπως οἱ Διαγωνισμοὶ τῶν Λύσεων, τῶν Ἀσκήσεων, τῶν Εὐσήμων, τοῦ Ἐσπαθώματος καὶ τῆς Κυριακῆς,—γιὰ νἄχετε ἀκόμα μιὰ εὐχάριστη κι' ὠφέλιμη ἐνασχόληση αὐτοὺς τοὺς μῆνες τῶν διακοπῶν. Κι' ἀρχίζω μ' ἕνα Διαγωνισμὸ Λευκῶν Λέξεων (αὐτὸς εἶναι ἀπὸ τοὺς Μεγάλους, γι' αὐτὸ παίρνει κι' αὔξοντα ἀριθμό,) καὶ μ' ἕνα Μικρὸν Ζωγραφικῆς.

245ος ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
ΛΕΥΚΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Οἱ παλιοί μου φίλοι τρελαίνονται γιὰ τὸν ὡραῖο αὐτὸν Διαγωνισμό. Ὅσο γιὰ τοὺς νέους, ποὺ δὲν τὸν ξέρουν ἀκόμα ἀλλὰ ποὺ θὰ τὸν γουστάρουν τὸ ἴδιο, ἰδοὺ περὶ τίνος πρόκειται:

Ἂν προσέξετε στὸ διάβασμα τοῦ σημερινοῦ φυλλαδίου, θὰ ἰδῆτε ὅτι ἐδῶ κι' ἐκεῖ, σὲ διάφορα μέρη τοῦ κειμένου, στὰ μυθιστορήματα, στὴν Ἐπιστολὴ καὶ σχεδὸν σὲ κάθε κομμάτι, ὑπάρχουν *κενὰ διαστήματα*, ὄχι ἀπὸ λάθος, ἀλλ' ἀφιμένα ἐπίτηδες. Κάθε τέτοιο κενὸ διάστημα ἔπρεπε νἄχῃ μιὰ λέξη ποὺ *λείπει*. Λοιπόν, αὐτὲς οἱ λέξεις ποὺ λείπουν, εἶναι οἱ *λευκὲς λέξεις*, κι' ἡ εὕρεσή των ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενο τοῦ Διαγωνισμοῦ.

Πῶς θὰ τὶς βρῆτε ὅμως;

Τὸ νόημα τῆς φράσης, τὸ ὕφος ἑν γένει τοῦ συγγραφέα, τὸ μέγεθος τοῦ κενοῦ διαστήματος ποὺ δείχνει περίπου πόσα στοιχεῖα εἶχε ἡ ἀφαιρεθεῖσα λέξεις, θὰ σᾶς ὁδηγήσουν. Πάντως ὅμως χρειάζεται κάποια εὐφυΐα, κάποια μαντικὴ δύναμη κι' ἀρκετὴ γνῶση ἀπὸ γλῶσσα καὶ σύνταξη, γιὰ νὰ φθάσῃ κανεὶς στὸ ποθούμενο ἀποτέλεσμα.

Ἀπὸ τὸ σημερινὸ φυλλάδιο λείπουν *δώδεκα λέξεις*. Οἱ διαγωνιζόμενοι πρέπει νὰ τὶς βροῦν καὶ νὰ μοῦ τὶς στεῖλουν γραμμένες σ' ἕνα φύλλο κοινὸ χαρτί, ποὺ νὰ μὴν ἔχῃ τίποτ' ἄλλο ἐκτὸς ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀπάντηση, διατυπωμένη ἔτσι:

Πρῶτα-πρῶτα ὄνομα, ψευδώνυμο, διαμονὴ κτλ. Καὶ κατόπι:

«Ἀπάντηση στὸν 245 Διαγωνισμὸ Λευκῶν Λέξεων.

«1.—Στὴ σελίδα *δεῖνα*, στήλη *τάδε*, *στίχος δεῖνα*, λείπει ἡ λέξη *ἀρετή*.»

«2.—Στὴ σελίδα *δεῖνα*, στήλη *τάδε*, *στίχος δεῖνα*, λείπει ἡ λέξη *κακία*.»

Καὶ καθεξῆς. Ἐγγυεῖται ὅτι καθένας θὰ στείλῃ ὅσες λέξεις βρῇ· δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ βρῇ καὶ τὶς δώδεκα γιὰ νὰ λάβῃ μέρος.

Στὴν ἐπικεφαλίδα τῆς ἀπαντήσεως, κοντὰ στὸ ὄνομά του, ἡ διαγωνιζόμενος ὀφείλει νὰ δηλώσῃ ἂν ἔλαβε μέρος καὶ σὲ προηγούμενο Διαγωνισμὸ Λευκῶν Λέξεων καὶ τί Βραβεῖο ἢ Ἔπαινο πῆρε τὴν τελευταία φορὰ ποὺ διαγωνίσθηκε· (μόνο τὴν τελευταία, γιατὶ μπορεῖ νὰ ἔλαβε μέρος καὶ σὲ πολλοὺς ἄλλους προηγουμένους Διαγωνισμοὺς Λευκῶν Λέξεων.)

Θὰ βραβευθῇ μὲ Πρῶτο βραβεῖο ὁποιος βρῇ σωστὰ τὶς περισσότερες λέξεις· κι' ἂν τὸν ἴδιο ἀνώτερο ἀριθμὸ τὸν ἔχουν κι' ἕνας δυὸ ἄλλοι, τότε τὸ Πρῶτο βραβεῖο θὰ δοθῇ σ' ἕνα μὲ κλῆρο κι' οἱ λοιποὶ θὰ ἔλθουν ἰσότιμοι. Τὸ ἴδιο θὰ γίνῃ, ἀναλόγως, καὶ γιὰ τὰ Δεύτερα καὶ γιὰ τὰ Τρίτα. (Τὶς ἀμοιβὲς καὶ τὶς τιμὲς τὶς βλέπει κανεὶς στὸ Ζ' Κεφάλαιο τοῦ Ὀδηγοῦ, Βραβεῖα Μεγάλων Διαγωνισμῶν, § 3 καὶ καθεξῆς.)

Δωρεὰν μποροῦν νὰ λάβουν μέρος ὅσοι ἔχουν ψευδώνυμο ἐγκεκριμένο γιὰ τὸ 1929· μὲ πληρωμὴ *2 δραχμῶν* ὅσοι δὲν ἔχουν ψευδώνυμο συνδρομητὴ ἢ ἀδέλφια συνδρομητῶν, καὶ *5 δραχμῶν* οἱ ἀγορασταί.

Ἀπαντήσεις δεκταὶ μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου.

ΜΙΚΡΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ

Θέμα: Ἕνα σκίτσο γιὰ τὸν «Πιτσιρίκο»

Ὅλοι βέβαια διαβάζετε τὸν *«Πιτσιρίκο»*, τὸ θαυμάσιο μυθιστόρημα τοῦ Ντοντέ, καί, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ κείμενο, γουστάρετε καὶ τὰ ὡραῖα σκίτσα ποὺ ἔχει κάνει γιὰ τὸ βιβλίο ἕνας καλὸς γάλλος ζωγράφος.

Ἀλλὰ τὰ σκίτσα αὐτὰ δὲν εἶναι τόσο ἄφθονα. Πολλὲς σκηνὲς τοῦ μυθιστορήματος, ἱκανὲς νὰ ἐμπνεύσουν ἕνα καλλιτέχνη, ἔμειναν ἀνεικονογράφητες. Παραδείγματος χάρη, ἡ ὡραία σκηνὴ στὸ ἑστιατόριο «Ὁ Γύρος τῆς Γαλλίας», ὅπου, πρὸς μεγάλη του ἔκπληξη καὶ χαρά, ὁ Δανιὴλ Ἐσσέτ, ἀναγνωρίζει στὴ διευθύντρια τὴν παλιά τους ὑπηρέτρια, τὴν κυρὰ-Ἀννού...

Νά, αὐτὴ τὴ σκηνὴ θέλω νὰ μοῦ παραστήσετε μ' ἕνα σκίτσο. Διαβάστε τη προσεκτικὰ στὸ 320 φυλλάδιο (σελ. 376) ἀναπλάστε τη, συμπληρώστε τη μὲ τὴ φαντασία σας, διαλέξτε ὅποια *στιγμὴ* σᾶς ἀρέσει καλύτερα (τὴ στιγμὴ ποὺ ὁ Πιτσιρίκος κι' ἡ Ἀννοῦ φιλιοῦνται· τὴ στιγμὴ ποὺ ξυπνᾷ κι' ὁ Περόλα· ὅποια θέλετε,) καὶ ζωγραφίστε τὴν ὅπως ξέρετε κι' ὅπως μπορεῖτε.

Ἀλλὰ ὄχι μὲ μολύβι οὔτε μὲ χρώματα. Παρὰ μὲ σινικὸ μελάνι, ἢ μὲ σέπια, καὶ μὲ πέννα ἢ μὲ πινέλλο, ἀδιάφορο, σὲ καλὸ ἄσπρο χαρτί. Τὸ μέγεθος εἶναι στὴ διάθεσή σας, μόνο νὰ μὴν ὑπερβαίνῃ τὸ *ἥμισυ τῆς σελίδος μου*. Καὶ πίσω ἀπὸ τὴν εἰκόνα, —ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ὁποιαδήποτε ὑπογραφή ποὺ θὰ βάλετε μπροστά, ἀπὸ κάτω, ὄνομα, ἢ ψευδώνυμο, ἢ ἀρχικά,— μὴν ξεχάσετε νὰ γράψετε καθαρά: «Γιὰ τὸν Μ. Διαγωνισμὸ Ζωγραφικῆς», καὶ τὄνομά σας, τὸ ψευδώνυμό σας (ὅσοι ἔχετε), τὴν ἡλικία σας, τὴ διαμονή σας, τὴ χρονολογία, καὶ σημείωση ἂν ἐλάβατε μέρος καὶ σ' ἄλλους Διαγωνισμοὺς Ζωγραφικῆς, καὶ τί Βραβεῖο ἢ Ἔπαινο πήρατε στὸν τελευταῖο.

Οἱ λοιποὶ ὅροι συμμετοχῆς εἶναι οἱ ἴδιοι μὲ τοῦ Διαγωνισμοῦ Λευκῶν Λέξεων. Βραβεῖα ὅμως θὰ πονεμηθοῦν τὰ ὁριζόμενα ὑπὸ τοῦ Ὀδηγοῦ γιὰ τοὺς Μικροὺς Διαγωνισμούς. Κι' οἱ ἀπαντήσεις εἶναι δεκτὲς ἐπίσης μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἀθῆναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου τὴν 25 Ἰουλίου 1929

ΣΗΜΕΡΑ, καθὼς βλέπετε, Σελίδα Συνεργασίας δὲν δημοσιεύω. Κι' αἰτία πάλι ἡ μεγάλη ἀλληλογραφία—πόσα γράμματα! τί χαρά μου! —ποὺ, μαζὶ μὲ τοὺς δύο Διαγωνισμοὺς ποὺ ἔπρεπε νὰ προκηρύξω, πάνει ὅλο τὸν τόπο. Ἔ, δὲν πειράζει γιὰ μιὰ φορά. Στὸ ἐρχόμενο θἄχω καὶ Σελίδα.

Ὁ συνεργάτης μου κ. Γιάννης Α. Καμαρινάκης, παλιὸ Διαπλασόπουλο κι' αὐτὸς μὲ τὸ ψευδώνυμο *Καλαματιανὸ Λουλουδί*, μοῦ ἀναγγέλλει ὅτι ἔδωσε τὶς ἐξετάσεις του στὴ Νομικὴ Σχολὴ καὶ πῆρε τὸ πτυχίο του. Θερμὰ συγχαρητήρια,

Ἀπὸ τότε ποὺ δημοσίευσα τὸν τελευταῖο κατάλογο Ἐσπαθώματος, ξεσπάθωσαν ἀκόμα κι' οἱ ἀκόλουθοι: *Κ. Ε. Κατσαρός*, *Ἀμερικανόπουλο*, Σύλλογος *«Ὀλυμπίων Θεῶν»*, *Ἀλεξ. Δ. Ζαχαρίου*, *Ἐλένη Κισκήρα*, *Κώνστ. Δημάδης*, *Ἀθηνᾶ Γ. Ἰωαννίδου*, *Ἀνθοῦλα Χρηστοβασίλη*, *Ν. Ο. Σακελλαρίδης*, *Θ. Ἀλεξανδρόπουλος*, *Β. Παρμενίδης*, *Σκεπασμένη Χόβολη*, *Κόρη τῆς Διαπλάσεως*, *Ἄρτεμις*, *Π. Α. Ἀργυρόπουλος*, *Ἀντωνία Σ. Βαλλιάνου*, *Ἀστραπόβροντο*, *Μυστικὴ Ἀστυνομία* καὶ *Μοντέρνα*. — Εὐχαριστῶ πολὺ τὰ καλά μου παιδιὰ κι' ἐλπίζω νὰ ἐξακολουθήσουν τὶς ἐνέργειές τους καὶ τώρα τὸ καλοκαίρι, ποὺ ταξιδεύοντας, θὰ κάμουν γνωριμιὲς μὲ ἄλλα παιδιὰ καὶ θὰ μπορέσουν νὰ τὰ προσηλυτίσουν. Τὴν ἴδια σύσταση κάνω καὶ σ' ὅσους ξεσπάθωσαν προηγουμένως ἢ καὶ δὲν ξεσπάθωσαν ἀκόμα. Τὸ χεμῶνα. εὐκολύνει τὸ ξεσπάθωμα τὸ Σχολεῖο. Τὸ καλοκαίρι τὸ εὐκολύνουν τὰ ταξίδια. Κι' ἔχεται ἀκόμα ποὺ μένουν στὸν τόπο τους, πάντα τὸ καλοκαίρι κάνουν συναντήσεις καὶ γνωριμιές. βλέπουν συγγενεῖς καὶ φίλους ποὺ ταξιδεύουν.

Ἀλήθεια: Ὅσοι ἀλλάζουν διαμονή, — καὶ τώρα τὸ καλοκαίρι εἶναι πολλοί, — καὶ μοῦ παραγγέλλουν τὴ σχετικὴ ἀλλαγὴ διευθύνσεως, παρακαλῶ νὰ μὴν ξεχνοῦν νὰ στέλνουν μαζί μὲ τὴν παραγγελία καὶ 5 δραχμές, γιὰ τὸ τύπωμα τῆς νέας τους ταινίας.

Πολὺ δύσκολο, *Βασιλεῦ τοῦ Ἄδου*, αὐτὸ ποὺ ζητεῖς ἀπὸ τὸν κ. Φαίδωνα! Νὰ σοῦ πῇ τὸν τρόπο τοῦ σκέπτεσθαι· καὶ ἐκφράζεσθαι γιὰ νὰ γράψῃς διηγήματα. Αὐτὸ τὸ μαθαίνει κανεὶς μόνο διαβάζοντας μὲ προσοχὴ διηγήματα δοκίμων συγγραφέων. Βλέπει πῶς σκέπτονται καὶ πῶς ἐκφράζονται αὐτοί, καὶ προσπαθεῖ νὰ κάμῃ τὸ ἴδιο. Ἐννοεῖται, ὅτι ἀκριβῶς τὸ ἴδιο δὲν μπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ ποτέ, γιατὶ κάθε ἄνθρωπος ἔχει δικό του «τρόπο τοῦ σκέπτεσθαι καὶ ἐκφράζεσθαι». Ἡ ἴδια ὅμως φύση τοῦ τὸν διδάσκει. Γι' αὐτὸ λέμε ὅτι τὸ ὄφος νὰ γράψῃ τόχει κανένας

Ἡ προσοχή, ἡ πεῖρα, ἡ μελέτη μόνο τοῦ τὸ δυναμώνουν. Φυσικὰ ὑπάρχει καὶ διδασκαλίκι,—π. χ. ἐκεῖνα ποὺ κάνει ὁ καθηγητὴς στὸ μάθημα τῶν «ἐκθέσεων»—ὑπάρχουν καὶ κανόνες. Ἀλλὰ θὰ χρειαζόταν νὰ γράψῃ ἀλάκερο βιβλίο ὁ κ. Φαίδων γιὰ νὰ σοῦ δώσῃ τοὺς κανόνες τοῦ καλοῦ ὕφους καὶ τοῦ καλοῦ διηγήματος. Κι' αὐτὰ τὰ βιβλία τῶν «κανόνων» ξέρεις πότε τὰ διαβάζει κανένας; Ἀφοῦ μάθῃ νὰ γράφῃ...

Μόνος του!

Πιστεύω, *Μικρὲ Ἄρτιστα*, ὅτι βρέθηκαν πιὰ αὐτὰ τὰ φυλλάδια καὶ ὅτι μιὰ μέρα, καθισμένος στὸ ὄμορφό σου μπαλκόνι, ἐκεῖ στὸ χωριό κι' ἀναπνέοντας τὴ «γλυκειὰ αὔρα ποὺ ἔρχεται φιθυρίζοντας ἀπ' τὸ Νεῖλο», τὰ διάβασες μὲ ἀπόλαυσι ὅλα... Εἶδα ὅτι στὸ χωριὸ δὲν ξέρει κανένας πῶς εἶσαι συνδρομητής, ἐσὺ ὅμως ξέρεις μερικὲς Διαπλασοπούλες ποὺ μένουν ἐκεῖ, ὅπως τὴ *Μικρὴ Ἄρτιστα*—σύμπτωση νἄχετε, καὶ τὸ ἴδιο ψευδώνυμο,—τὴ *Μερκία*, τὴ *Ματωμένη Δόξα*... Ἐγὼ λοιπὸν λέω πῶς θὰ σὲ ἀνακαλύψουν.

Δὲν τὸ βρῆκες, *Ἐῦα*, γιατὶ βρέθηκαν, πρὶν ἀπὸ τὸ σεντούκι μὲ τὸ θησαυρό, ἐκεῖνα τὰ λίγα σκόρπια νομίσματα. Δὲν τἀρριξε ὁ Κίδ, γιὰ νὰ γελάσῃ ἐκεῖνον ποὺ θἀνακαλύπτε τὸ μέρος καὶ θἄρχιζε νὰ σκάβῃ, ὅτι αὐτὰ ἦταν ὅλα, καὶ νὰ σταματήσῃ τὴν ἀνασκαφή. Ἐγὼ νομίζω, ὅτι τὰ νομίσματα αὐτὰ τἄχαν ἀπάνω τους ἐκεῖνοι οἱ δυὸ οἱ κακόμοιροι ποὺ βοήθησαν τὸν κουρσάρο νὰ θάψῃ τὸν θησαυρό, καὶ ποὺ βρέθηκαν, ἐκεῖ-κοντὰ στὰ κόκκαλά τους, καὶ τὰ λυωμένα τους ροῦχα. Ἔκ' ἀπὸ τὶς τσέπες αὐτῶν τῶν ρούχων σκορπίσθηκαν τὰ νομίσματα. Δὲν σοῦ φαίνεται πιὸ πιθανό;

Τὸ *Καμάρι τῆς Μητέρας*, ποὺ εἶχε νὰ φανῇ τόσον καιρό, δὲν πῆγε, λέει, οὔτε στὴν Ἀμερικὴ μὲ ἀεροπλάνο, οὔτε στὸν πόλο γιὰ νὰ βρῇ τὸν Νόμπιλε: ἀπλούστατα παραθέρισε στὴν ὡραία της ἐξοχή. Κι' ἀπὸ κεῖ μοῦ γράφει ἕνα χαριτωμένο γράμμα. Μεταξὺ τῶν ἄλλων, μὲ πληροφορεῖ καὶ γιὰ τὰ ὀνόματα Ἀμερισούδα καὶ Παλιγοῦ, γιὰ τὰ ὁποῖα κάποιος εἶχε ρωτήσει. Τὰ ξέρει καὶ τὰ δυό, εἶναι νησιώτικα, πολὺ συνηθισμένα στὴ Μυτιλήνη. Τὸ Ἀμερισούδα (ὄχι Ἀμερισούδα) εἶναι Μυρτώ, γιατὶ ἐκεῖπερα τὴ μυρτιὰ τὴ λένε *μέρσινα*. Τὸ Α εἶναι ἐφωνικὸ (προσχηματισμός), καὶ τὸ *οὐδὰ* εἶναι καταλήξη τοῦ ὁποκοριστικοῦ. Σὰ νὰ λέγαμε λοιπὸν Μυρτούλα ἢ Μερσινούλα. Ὅσο γιὰ τὸ *Παλογοῦ* (κι' ὄχι Παλιγοῦ) γίνεται ἀπὸ τὸ Παλαιολογοῦ. Αὐτὸ τὸ ξέρει τὸ *Καμάρι τῆς Μητέρας*, γιατὶ ἡ προμάμμη κάποιου συγγενοῦς της λαγόταν Παλογοῦ, ἀπὸ τὄνομα τοῦ πάππου της ποὺ λαγόταν Παλαιολόγος.—Εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα. Τῆς Σούλας περαστικά.

Γεώργιε Ἀβέρωφ, ἐσὺ βρῆκες τὴν ἐξήγηση τῶν νομισμάτων τοῦ «Χρυσοκάραβου», ὅπως τὴ λέω παραπάνω στὴν *Ἐῦα*. Γιὰ τὴν τοποθέτηση ὅμως τοῦ κρανίου ἀπάνω στὸ δένδρο ἀπὸ τὸν Κίδ, δὲν δίνεις καμμιὰ ἀπόδειξη. Σήμερα δημοσιεύω μιὰ Μαγικὴ Εἰκόνα ἀπ' αὐτὲς ποὺ μοῦ ἔστειλες καὶ μπορεῖς νὰ μοῦ στείλῃς κι' ἄλλες. Σὸ δὲν τὶς κάνεις μόνος σου σὰν τὸν *Φοῦ Μάδη*, ποὺ τοῦ τὶς δημοσιεύω ὡς ἔργα του,— ἄλλο αὐτό,— ἀναφέρω ὅμως ἀπὸ κάτω τὄνομά σου, γιατὶ κι' ἡ ἁπλῆ ἀνακοίνωση μιᾶς καλῆς Μ. Εἰκόνας, ἢ ἄλλου τέτοιου, ἔχει κι' αὐτὴ τὴν ἀξία της.

Κι' αὐτὸ δὲν ἦταν σωστό, *Βίσμαρκ*, ἀλλὰ τί νὰ σοῦ πῶ! ἐγὼ ἔχω τὴν ἰδέα ὅτι δὲν εἶναι σωστὸ πρᾶγμα οὔτε ἡ «ἀνακάλυψη τῶν ψευδωνύμων» γενικά. Νὰ γίνωνται Σύλλογοι, ποὺ ὁ σκοπός τους εἶναι νὰ βρίσκουν καὶ νὰ φανερώνουν τὸ ψευδώνυμο τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου, δὲν μπορῶ νὰ τὸ καταλάβω! Καθένας ποὺ παίρνει ἕνα ψευδώνυμο ἐννοεῖ νὰ τὸ ἔχῃ μυστικό. Κι' ὁ ἄλλος χρωστᾷ νὰ σέβεται αὐτό τὸ μυστικό, ὅπως κι' αὐτὸς ἐννοεῖ νὰ σέβουνται τὸ δικό του. Θέλω νὰ πῶ, ὅτι ἕνα καλὸ παιδὶ καὶ τυχαίως ἂν μάθῃ ἕνα ξένο ψευδώνυμο, πρέπει νὰ τὸ κρατήσῃ, νὰ μὴν τὸ φανερώσῃ σὲ κανένα. Ὄχι νὰ χαλᾷ τὸν κόσμο, νὰ ἐπιδιώκῃ νὰ μεταχειρίζεται καὶ τεχνάσματα γιὰ νὰ τὸ μάθῃ καὶ νὰ τὸ διαλαλήσῃ! Γιὰ σκέφθῆτε το ὅλοι σας, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Νομίζω ὅτι τόχετε πάρει πολὺ ἀφῆφιστα. Κι' ὅμως εἶναι κάτι ποὺ τὸν εὐσυνείδητο θὰ τὸν ἔβαζε σὲ συλλογή. Μπορεῖ νὰ τὸ δικαιολογήσῃ ἡ συνήθεια. Καὶ δὲν εἶναι μιὰ κακὴ συνήθεια ποὺ πρέπει νὰ πάῃ;

Εἶσαι πολὺ δικαιολογημένη, *Ἐξυπνη Γατούλα*, ποὺ δὲν μοῦ ἔγραψες. Τόσα μαθήματα, πιάνο, τρεῖς ρόλους στὴ σχολικὴ γιορτή, ποῦ νὰ σαφήσουν καιρό! Ἔπειτα κι' αὐτὸ τὸ ταξίδι στὰς Ἀθήνας... Ἀλήθεια, λυπήθηκα ποὺ δὲν ἤρθες νὰ σὲ ἰδῶ καὶ τὴ δικαιολογία σου δὲν τὴν κατάλαβα. Ποῦ τὸ ξέρεις πῶς δὲν θὰ μὠφελοῦσε τίποτα ἡ ἀεροπλάνα, οὔτε στὸν πόλο γιὰ νὰ βρῇ τὸν Νόμπιλε: ἀπλούστατα παραθερίζει στὴν ὡραία της ἐξοχή. Κι' ἀπὸ κεῖ μοῦ γράφει ἕνα χαριτωμένο γράμμα. Μεταξὺ τῶν ἄλλων, μὲ πληροφορεῖ καὶ γιὰ τὰ ὀνόματα Ἀμερισούδα καὶ Παλιγοῦ, γιὰ τὰ ὁποῖα κάποιος εἶχε ρωτήσει. Τὰ ξέρει καὶ τὰ δυό, εἶναι νησιώτικα, πολὺ συνηθισμένα στὴ Μυτιλήνη. Τὸ Ἀμερισούδα (ὄχι Ἀμερισούδα) εἶναι Μυρτώ, γιατὶ ἐκεῖπερα τὴ μυρτιὰ τὴ λένε *μέρσινα*. Τὸ Α εἶναι ἐφωνικὸ (προσχηματισμός), καὶ τὸ *οὐδὰ* εἶναι καταλήξη τοῦ ὁποκοριστικοῦ. Σὰ νὰ λέγαμε λοιπὸν Μυρτούλα ἢ Μερσινούλα. Ὅσο γιὰ τὸ *Παλογοῦ* (κι' ὄχι Παλιγοῦ) γίνεται ἀπὸ τὸ Παλαιολογοῦ. Αὐτὸ τὸ ξέρει τὸ *Καμάρι τῆς Μητέρας*, γιατὶ ἡ προμάμμη κάποιου συγγενοῦς της λαγόταν Παλογοῦ, ἀπὸ τὄνομα τοῦ πάππου της ποὺ λαγόταν Παλαιολόγος.—Εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα. Τῆς Σούλας περαστικά.

Γεώργιε Ἀβέρωφ, ἐσὺ βρῆκες τὴν ἐξήγηση τῶν νομισμάτων τοῦ «Χρυσοκάραβου», ὅπως τὴ λέω παραπάνω στὴν *Ἐῦα*. Γιὰ τὴν τοποθέτηση ὅμως τοῦ κρανίου ἀπάνω στὸ δένδρο ἀπὸ τὸν Κίδ, δὲν δίνεις καμμιὰ ἀπόδειξη. Σήμερα δημοσιεύω μιὰ Μαγικὴ Εἰκόνα ἀπ' αὐτὲς ποὺ μοῦ ἔστειλες καὶ μπορεῖς νὰ μοῦ στείλῃς κι' ἄλλες. Σὸ δὲν τὶς κάνεις μόνος σου σὰν τὸν *Φοῦ Μάδη*, ποὺ τοῦ τὶς δημοσιεύω ὡς ἔργα του,— ἄλλο αὐτό,— ἀναφέρω ὅμως ἀπὸ κάτω τὄνομά σου, γιατὶ κι' ἡ ἁπλῆ ἀνακοίνωση μιᾶς καλῆς Μ. Εἰκόνας, ἢ ἄλλου τέτοιου, ἔχει κι' αὐτὴ τὴν ἀξία της.

Κι' αὐτὸ δὲν ἦταν σωστό, *Βίσμαρκ*, ἀλλὰ τί νὰ σοῦ πῶ! ἐγὼ ἔχω τὴν ἰδέα ὅτι δὲν εἶναι σωστὸ πρᾶγμα οὔτε ἡ «ἀνακάλυψη τῶν ψευδωνύμων» γενικά. Νὰ γίνωνται Σύλλογοι, ποὺ ὁ σκοπός τους εἶναι νὰ βρίσκουν καὶ νὰ φανερώνουν τὸ ψευδώνυμο τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου, δὲν μπορῶ νὰ τὸ καταλάβω! Καθένας ποὺ παίρνει ἕνα ψευδώνυμο ἐννοεῖ νὰ τὸ ἔχῃ μυστικό. Κι' ὁ ἄλλος χρωστᾷ νὰ σέβεται αὐτό τὸ μυστικό, ὅπως κι' αὐτὸς ἐννοεῖ νὰ σέβουνται τὸ δικό του. Θέλω νὰ πῶ, ὅτι ἕνα καλὸ παιδὶ καὶ τυχαίως ἂν μάθῃ ἕνα ξένο ψευδώνυμο, πρέπει νὰ τὸ κρατήσῃ, νὰ μὴν τὸ φανερώσῃ σὲ κανένα. Ὄχι νὰ χαλᾷ τὸν κόσμο, νὰ ἐπιδιώκῃ νὰ μεταχειρίζεται καὶ τεχνάσματα γιὰ νὰ τὸ μάθῃ καὶ νὰ τὸ διαλαλήσῃ! Γιὰ σκέφθῆτε το ὅλοι σας, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Νομίζω ὅτι τόχετε πάρει πολὺ ἀφῆφιστα. Κι' ὅμως εἶναι κάτι ποὺ τὸν εὐσυνείδητο θὰ τὸν ἔβαζε σὲ συλλογή. Μπορεῖ νὰ τὸ δικαιολογήσῃ ἡ συνήθεια. Καὶ δὲν εἶναι μιὰ κακὴ συνήθεια ποὺ πρέπει νὰ πάῃ;

Εἶσαι πολὺ δικαιολογημένη, *Ἐξυπνη Γατούλα*, ποὺ δὲν μοῦ ἔγραψες. Τόσα μαθήματα, πιάνο, τρεῖς ρόλους στὴ σχολικὴ γιορτή, ποῦ νὰ σαφήσουν καιρό! Ἔπειτα κι' αὐτὸ τὸ ταξίδι στὰς Ἀθήνας... Ἀλήθεια, λυπήθηκα ποὺ δὲν ἤρθες νὰ σὲ ἰδῶ καὶ τὴ δικαιολογία σου

Πέτρος Ρισνσαί, Πολωνέζα, Λαγωνικό, Ἀθάμας, Ταπεινὴ Ψυχούλα, Τόμ-Μίξ καὶ *Κουκλίτσα*. —Τοὺς εὐχαριστῶ πολὺ καὶ σ' ὅσους μπορέσω θἀπαντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Ὁδὸν ψευδώνυμον ἐγκρίνεται ἢ ἀνανεοῦται, ἂν δὲν συνοδεύεται ὑπὸ τοῦ δι μαιώματος δρ. 10. — Τὰ ἐγκρινόμενα ἢ ἀνανεούμενα ἰσχύουν μέχρι τῆς 30 Νοεμβρίου 1929. Ὅσα συνοδεύονται ἀπὸ Α-ἀνήκουν εἰς ἀγόρια καὶ ὅσα ἀπὸ Κ. εἰς κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα:

Κένταυρος, ἀ. (;!). Ἀνθοστεμένη Νεράϊδα, κ. (ΙΤ). Ἀστήρ, κ. (ΕΦ). Κόρη τῶν Κυμάτων, κ. (ΚΛ). Πετροχελίδονο, ἀ. (ΧΜ).

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ

οἱ συνδρομηταί μου, ὅταν λάβῃ ἡ συνδρομή των, νὰ τὴν ἀνανεώνουν ἀμέσως, χωρὶς νὰ μὲ ὑποβάλλουν εἰς τὸν κόπον καὶ τὸ ἔξοδον νὰ τὸ ὑπενθυμίζω στὸν καθένα ἰδιαιτέρως. Ἡ ἔγκαιρη ἀνανέωση τῆς συνδρομῆς εἶναι τὸ πρώτιστον χρέος τοῦ καλοῦ συνδρομητοῦ.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: ***Πεπρωμένον*** (τὰ ἔλαβα καὶ θὰ τὰ διαβάσω μὲ τὴ σειρά τους.) ***Ἄχ, Πόλη*** (ἐννοῶ καὶ τὴ λύπη σου ποὺ δὲν θὰ πηγαίνεις πιὰ σχολεῖο καὶ «δὲν θάσαι πιὰ παιδί»· ἀλλὰ ἡ χαρὰ ποὺ «γυρίζεις στὸ σπίτι σου μὲ τὸ καμάρι ἑνὸς διπλώματος» πρέπει νὰ εἶναι μεγαλύτερη.) ***Φαληρινὴν Αὔραν*** (χαίρω πολὺ γιὰ τὴ γνωριμία καὶ σὲ συγχαίρω γιὰ τὸ ἄριστα καὶ τὸ βραβεῖο· ναί, ἔτσι τὶς θέλω τὶς Διαπλασοπούλες· φυλλάδιο ἔστειλα·) ***Λυσόχαρον*** (ἀπὸ τὰ Παιχνίδια αὐτὰ μὲ τὰ σπίρτα, τὸ 3ο εἶναι καλὸ κι' ἴσως τὸ δημοσιεύσω· τἀποτελέσματα αὐτῶν τῶν Διαγωνισμῶν ἑτοιμάζονται τώρα καὶ θὰ δημοσιευθοῦν γρήγορα· οἱ Ἀσκήσεις αὐτὲς — Μαγ. Γράμματα κτλ. — ἔχουν πολλοὺς ἀριθμούς, ἕνα γιὰ κάθε ζητούμενη λέξη, γιατὶ ὁ λύτης μπορεῖ νὰ μὴ τὶς βρεῖ ὅλες καὶ τοῦ μετροῦνται ὡς ὀρθὲς λύσεις ὅσες βρεῖ·) ***Σμύρνην*** (θὰ σοῦ πῶ ἄμα τὸ διαβάσω μὲ τὴ σειρά του· ὁ κ. Ξ. χάρηκε ποὺ δὲν χορταίνεις τὰ ἔργα του, δὲν ξέρει ὅμως νὰ σοῦ πῇ ἂν εἶναι naturaliste ἢ objectif σὰν τὸν Ντοντέ· ἐκεῖνος γράφει ὅπως γράφει· αὐτὲς τὶς διακρίσεις τὶς κάνουν ὕστερα οἱ κριτικοί·) ***Ξενιτεμένο Ἠπειρωτάκι*** (ἔλαβα, εὐχαριστῶ, ἔστειλα·) ***Τρελόπαιδο*** (ἔλαβα, εὐχαριστῶ· σὲ συγχαίρω γιὰ τὸν προβιβασμὸ καὶ χαίρω ποὺ κι' ὅλα τἄλλα Διαπλασόπουλα στὸ σχολειό σου «διέπρεψαν κατὰ τὸ σχολικὸ ἔτος καὶ στὶς ἐξετάσεις»·) ***Μιὰ Ψυχή*** (ἔλαβα, δὲν πειράζει· εὐχαριστῶ πολὺ ποὺ θὰ μὲ διαβάσῃς στ

ΠΩΣ ΘΑ ΠΕΡΑΣΕΤΕ ΠΙΟ ΕΥΧΑΡΙΣΤΑ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΣΑΣ ;

Εἶναι ἁπλούστατο : Θὰ προμηθευθῆτε ὅσους περισσότερους μπορεῖτε

ΤΟΜΟΥΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ,,

καὶ θὰ τοὺς πάρετε μαζί σας στὸ ταξίδι, στὴν ἐξοχή, ὅπου θὰ πᾶτε, — ἀλλὰ κ' ὅπου θὰ μείνετε, — γιὰ νὰ περάσετε τὶς Διακοπές.

Κι' ἕνας μόνος Τόμος τῆς Β' Περιόδου ἀρκεῖ, μὲ τὶς 400 του σελίδες, μὲ τὰ τρία ἢ τέσσερα μυθιστορήματά του καὶ **μὲ τὰ τόσα ἄλλα** ποὺ περιέχει.

Τιμοκατάλογος δημοσιεύεται στὰ φυλλάδια συχνά. Συμβουλευθῆτε τον καὶ κάμετε ἐγκαίρως τὴν προμήθειά σας, ἂν θέλετε νὰ περάσετε

ΤΟ ΠΙΟ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ !

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 244ου Διαγωνισμοῦ. Τοῦ φυλλαδίου τούτου αἱ λύσεις εἶναι δεκταὶ μέχρι τῆς 30 Ὀκτωβρίου.

518. Λεξίγριφος

Τὴν κουνάει τὸ σκυλλάκι
Καὶ σοῦ λέει εὐχαριστῶ . . .
Τῆς προσθέτω ἕνα γράμμα
Κι' ἄλλο, διαφορετικό,
Καὶ μιὰ κόρη ἀπ' τὶς ἐννέα
Ξεπροβάλλει στὸ λεπτό.

Ἀκαδημαϊκὸς Πολίτης

519. Λογοπαικτικὸς Λεξίγριφος

Εὔκολ' εἶν' αὐτὴ ἡ δουλειά,
Ἄμα σεῖς, παιδιά, θελήσετε,
Τῆς Αἰγύπτου βασιλιὰ
Μιὰ θὰ σχηματίσετε.

Μεγάλη Ἑλλὰς

520. Στοιχειόγριφος

Τόσο πιὰ ψηλὰ δὲν φτάνω,
Μ' ἀπ' αὐτὸ ὅ,τι θέλεις φτιάνω,
Χωρὶς κόπο καὶ ἱδρῶτα
Βάζοντάς του μόνο γιώτα.

Εὐστράτιος Παξινὸς

521. Διπλοῦς Ἀναγραμματισμὸς

Εἶμαι διάφανο ὀρυκτὸ
Καὶ σὲ πόσα χρησιμεύω !
Ἂν ἀναγραμματιστῶ,
Στοὺς Ἕβρσίους βασιλεύω.
Κι' ἂν τὸ κάνῃς πάλι αὐτό,
Μὲ τὸν ἦχο μου μαγεύω.

Ἀμίμητος Γελωτοποιὸς

522. Ἀστὴρ

* * * Ὁριζοντίως, ποταμὸς τῆς Εὐρώπης· καθέτως, οἶκος προσευχῆς· διαγωνίως, Μοῦσα καὶ ποταμὸς τῆς Εὐρώπης.
* * *
* * *
* * *
* * * E * * *
* * *
* * *
* * *

Καλάμιος

523. Διπλὸ Κεφάλι

Ταῦρος, φάσμα, ἴον, ρίς, ραφίς, Ἥρα.

Εἰς τὰς λέξεις αὐτὰς νὰ προστεθῇ ὡς κεφαλὴ ἀπὸ ἓν γράμμα καὶ νὰ σχηματισθοῦν ἄλλαι τόσαι λέξεις, τῶν ὁποίων τάρχικὰ νὰποτελοῦν εἶδος συρίκτρας ἢ νηρηΐδα.

Ἀπένεμο

524-528. Φωνηεντόγριφος

Δι' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ φωνήεντος, ὁσασδήποτε φορὰς ἐπαναλαμβανομένου μεταξὺ τῶν κάτωθι συμφώνων, τῶν ὁποίων ἡ τάξις εἰς ἕκαστον σωρὸν δύναται καὶ νὰ μεταβληθῇ, νὰ σχηματισθοῦν πέντε λέξεις :

ββρρ, ββρρς, ββρνς, μνρδ, λλπς.

Γενναῖα Σπάρτη

529-533. Μαγικὸν Γράμμα

Τῇ ἀνταλλαγῇ ἑνὸς γράμματος ἑκάστης τῶν κάτωθι λέξεων δι' ἑνὸς ἄλλου, πάντοτε τοῦ αὐτοῦ, νὰ σχηματισθοῦν ἄνευ ἀναγραμματισμοῦ ἄλλαι τόσαι λέξεις:

χῶρος, Πάτμος, μῦθος, ἕρκος, πῆξις.

Ἔξυπνη Γατούλα

534. Γρῖφος

Χ τί σύ
Χ Χ τί τί σύ σύ
Ι σ' ο
Χ Χ τί τί σύ σύ
Χ τί σύ

Ἄννουβις

Διὰ τοὺς Γαλλομαθεῖς

535-537. Cirèma-Rébus

1.—Κλίνη, σάπων.
2.— Ὦ, θύρα, τίς.
3.—Πλησίον, πόλις, ἐκεῖ·
Τρεῖς εὐρωπαϊκαὶ πόλεις.

Κορεῖδο

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευμ. Ἀσκησ. τοῦ φύλ. 20

295. Παναθήναια (Πάν, Ἀθῆναι, α.) — 296. Κλίμα-Λίμα. — 297. Κάδος-Πάδος.—298. Ὁ Ἄργος, ἡ Ἄρνη.—299.

ΑΡΚΑΔΙΟΣ
ΡΥΑΚΙΟΝ
ΚΑΙΡΟΝ
ΑΚΡΙΣ
ΔΙΟΣ
ΙΟΝ
ΟΝ
Σ

300-301. 1. *Ὀχι*, οἱ, αἱ, *ναί*. 2. *Σάμος*, ἄμμος, ἄλλος, ὅλος, πόλος, πόρος, *Πάρος*. — 302-306. 1, Τίγρις-τίγρις. 2, Ἰτέα-ἰτέα. 3, Σὴς-σῦς. 4, Ρώμη-Ρώμη. 5, Ἡμέρα-Ἰμέρα. — 307. ΝΙΚΙΑΣ (ΑνΝας, ἥλΙος, ΛυΚία, κρΙθή, γλΑύξ. ΘάΣος.) — 308-312. Ἀμήν, Μάγη, μνᾶ, Αἴμων, Ἀμάν.—313. *Ὁ ἐπιμένων νικᾷ*. (σε, νῖ με νον, νῖ κ.τ.) — 314. Mère, mer.—315. *J'ai grand appetit* (G grand a petit.)

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

/ΚΘ' — 683/

Δ/σίς μου : Δνίδα Λέλων Μ, Ταούκα, Οἰκία Ἰωάννου Δήμα, Κιούρκα.

Δικηγορίνα

/ΚΘ' — 684/

Ἀνταλλάσσω τετραδιάκια, κάρτες, ἀλληλογραφῶ. Δ/σις : Παναγιώτην Γεωργιάδην, δικηγόρου, Παλαμήδους 29, Χαλκίδα. **Κυανόλευκον Λάβαρον**

/ΚΘ' — 685/

Ἀνταλλάσσω κάρτες τοπογραφίες καὶ τετραδιάκια. Στεῖλτε : Χρυσοῦλαν Σωτηρίου (διὰ Ν), Χαλκίδα. **Ἑλληνόπαις**

/ΚΘ' — 686/

Πούλια, Χρυσόθεμι, ἡ γειτονιά μας τί γίνεται ; ὁ Σοπλαμᾶς, ἡ Σκλουδοντοῦ ; *Χαιρετίσματα πέστε της ἀπ' τό :*

Ξυπνοπούλι

/ΚΘ' — 687/

Ἀνθια, Ραχίλντη, Ἀκακία, Ρωμαντικέ, ἐλάβατε τὶς κάρτες μου ; γιατὶ δὲν ἀπαντᾶτε ; Πεταλούδα τῆς Χαρᾶς, Ἐκάβη, Δάφι τῆς Ἀρτέμιδος, μὲ ξεχάσατε, γιατὶ σιωπᾶτε ; **Βόλλα**

/ΚΘ' — 688/

Λητώ, χρόνια πολλὰ γιὰ τὴ γιορτούλα σου. **Τσιμπίδα**

/ΚΘ' — 689/

Ἀλληλογραφῶ, ἀνταλλάσσω τετραδιάκια μ' ὅλους-ες. Δ/σις : Νίκον Ἀγγελῆν, Σκόπελον Μυτιλήνης. **Σοῖβσελ**

/ΚΘ' — 690/

Ἀναγκαστικῶς διακόπτω κάθε ἀλληλογραφία. Ἂς μὲ συγχωρήσουν ὅσοι μοῦ ἔγραψαν. **Ἔξυπνη Γατούλα**

/ΚΘ' — 691/

ΛΑΟΥΡΑ, ἔλαβα γράμμα σου· εὐχαριστῶ. Στεῖλε στὴ διεύθυνσι Μηνᾶ. **ΑΗΑΝΑΚΙ**

/ΚΘ' — 692/

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ

Ἀποτελέσματα Β' Διαγωνισμοῦ

Ἕνεκα ὀλιγίστων ἀπαντήσεων δίδομεν ὡς 3ον Σατωμπριὰν καὶ 4ον Ἱσπανιόλα. Βραβευθέντες στεῖλατε ταχυδρομικά. Ἔπαινος: Μακντόφ, **Ἀμαρυλλίς**. Ἀπορρίπτεται Ἐδουάρδου Λῶ ὡς κλοπιμαῖον (ἀπὸ Γόρδιον Δεσμόν, Ἱσπανιόλαν). «Μυστικὴ Ἀστυνομία», ξαναδοῦτα. Δὲν ἐπέτυχες, **Βασίλειος Μακεδὼν** δὲν εἶναι **Βασίλειος Μαλαμῆς** (τὸ βεβαιῶ. Διάπλασις).

/ΚΘ' — 693/

Ἀνταλλάσσομεν τετραδιάκια. Στέλνετε δύο. **Περιπλοκὰς** περιμένει Δ/σεις μερικῶν ποὺ χρωστᾶ. Κωστάκην Κατσαρόν. Κυπαρισσίαν.

Ἀλανιάρα, Περιπλοκὰς

/ΚΘ' — 694/

Τρελλὲ Φοιτητάκι, πῆγες στὴ Μεθώνη; **Ἀεροπόρε**, ἀλληλογραφοῦμε; **Ἀλανιάρα**, συγχαρητήρια. **Περιπλοκὰς**

/ΚΘ' — 695/

Τί θέλες «Μυστικὴ Ἀστυνομία» ν' ἀσχοληθῆς μὲ μένα ;. . Καὶ γιατὶ βάλθηκες νὰ μὲ κάνῃς κοριτσάκι ! ! ! Καμάρωσε τώρα τὴν ἱκανότητά σου ! Δὲν εἶμαι οὔτε Γεωργιάδου, οὔτε Γεωργιάδης! ! ! (Διάπλασις. Βέβαια !). Ἔχει γοῦστο νὰναι τέτοιες ὅλες σου οἱ ἀποκαλύψεις ! ! !)

Ἀγιούλι

/ΚΘ' — 696/

Τὸν πιστεύεις λοιπόν. **Φραγκίσκο**, τόν. . ; ἀφέλεια ὅμως ! ! ! **Ἀγιούλι**

/ΚΘ' — 697/

Ἀφέλεια, καὶ τί ἀφέλεια ! τὸν πίστευες ; ! Συλλυπητήρια θερμά !

Ξενιτεμένο Πολιτάκι

/ΚΘ' — 698/

Τὰ «ΖΙΖΑΝΙΑ» ἐξακολουθοῦν τὰς ἀποκαλύψεις. Ἀφελὴς Κυπριοπούλα = Ν. Παρισινοῦ Γρηᾶ Μπεριπέκια =Ἕλλη Παπαδοπούλου, Τσοπανοπούλα= Δ. Λαντίτου, Κυπριώτικο Λουλούδι—Κ. Χατζηλοΐζου. Τῶν ἀποκαλύψεων : Ζιζάνια **Σχολείου**

/ΚΘ' — 699/

«ΠΑΝΖΟΥΡΛΙΣΜΟΣ»

Ἀποτελέσματα Διαγωνισμοῦ. Βραβεύονται : α' **Μιτσουκὸ** (Λαχνὸς Βέρν), 6' **Ἀτρόμητος Φοβηταιάρης** (Ἠλιοπλαχτὴ Τραυλαντώνη). Ἐκλογεῖς α' **Πάνθεια** 'Αβραδάτου (Κολόμβα Μεριμέ), 6' **Μυστικὴ Ἀστυνομία** (Δούκισσα Οὐγκεφόρδ). Λοιποὺς ἐπαινεταχαριστοῦμεν. Βραβευθέντες, στεῖλτε ταχυδρομ. στὴν Δ/σιν: Δνίδα Φουστέρη, Σεπολίων 80-Β Ἀθήνας (διὰ Π.)

/ΚΘ' — 700/

Πριγκίπισσα Σοκολάτας, Ἀεροπόρε, Βαρωνέσσα, Ρωμαῖε Πρίγκιπα, Βίλλυ Ντόδ, ἀλληλογραφοῦμε ; ἀπαντήσατε, ἂν εἶναι δυνατόν, τὸ ταχύτερον. Δ/σις : (ΚΘ' —137), (διὰ Α. Χ.)

Ἄγνωστος Χ (Χωρὶς Τίτλο).

/ΚΘ' — 701/

Α' ΜΕΓΑΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «Ο ΠΥΡΣΟΣ»

Συλλέσετε ὅλα τὰ περιοδικά σας, ἐφημερίδες κτλ. καὶ βρέστε ἕνα καλὸ παιδικὸ πνεῦμα». Ὑπὸ εἰδικῆς δὲ ἐπιτροπῆς θὰ δοθοῦν τὰ τρία καλύτερα, τὰ ὁποῖα θὰ δημοσιευθοῦν στὴ Διάπλασι καὶ θὰ βραβευθοῦν, τὸ 1) Μελανοδοχεῖον πολυτελείας, 2) Αὐτόματον κανδυλοφόρον, 3) Χρυσοῦν μολυβδοκόνδυλον. Συμμετοχὴ δι' ὁσαδήποτε απ. π.ο δρ. 5, δι' ἓν δρ. 2. Προθεσμία μέχρι 30/8/29. Γ. Δ. Σύλλογον «Πυρσόν» (Φῶτο - Κεσσίνη), Ξάνθην. Ζητοῦμεν ἀντιπροσώπους. **Ὁ Πρόεδρος**

Ὁ Ἀντιπρόεδρος

(Σημ. Διάπλ —Τὰ ψευδώνυμα Δόν Ζουάν καὶ Φάουστ παραλείπονται, διότι ὄχι μόνον δὲν σᾶς ἔχουν ἐγκριθῆ ἀλλὰ καὶ ἀνήκουν εἰς ἄλλους.)

/ΚΘ' — 702/

Ἀνταλλάσσω κάρτες καὶ τετραδιάκια στὴ Δ/σιν : Ἀγνὴν Μαρκίδου, Φειδίου 3, Λευκωσίαν Κύπρου. Περιμένω ἀπ' ὅλους-ὅλες. **Ἐλιάνα**

/ΚΘ' — 703/

Ἀεροπόρε, Βαρωνέσσα, Δακρυσμένη Ματιά, Ὁμορφη Κουκλίτσα, περιμένω τετραδιάκια σας· ἐγὼ ἔστειλα. Τοὺς προτείναντας ἀνταλλαγὴν καρτῶν ὑπερευχαριστῶ, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἀνταλλάσσω κάρτες παρὰ μόνον Μ. Μυστικά. Τρελλὴ Πεταλουδίτσα, ἔλαβα. Ἀμερικανόπουλο, περαστικά σου. **ΕΥΡΑΜΩ**

/ΚΘ' — 704/

Μ' Ψυχή, ζήτα ρ. γ. μὲ ψευδώνυμο. Κ. Λουλούδι, Ο. Κουκλίτσα, ἀκόμη ;

Λουλουδάκι

/ΚΘ' — 705/

Μυστικὴ Ἀστυνομία, ἀρχαῖζεις πολύ. Γονδολιέρα, Π. πνεῦμα πλεμένο, πῶ! πῶ ! **Λευκὴ Μακρηνοῖα**

/ΚΘ' — 706/

Μπαίνοντας στὸ σαλονάκι τῆς Διαπλάσεως, χαιρετῶ τὸν Διαπλασόκοσμο, ἀνταλλάσω Μ. Μυστικά στὴν Δ/σιν : Ἰγγλέση, Ράχες-Ἠμαρία. **Φαουστίνα**

/ΚΘ' — 707/

ΜΥΣΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ, ἡ τρομοκράτρία τοῦ Διαπλασόκοσμου συνεχίζει: **Ναπολιτάνα**—Αὐγουστοπούλου, **Σημαιοφόρος**=Κρήτας, **Αἰγυπτιακὸς Ἀστὴρ** = Ρουσάκης, «**Φιλική Ἑταιρία**» φυλάξου, κινδυνεύεις, καθὼς καὶ ὅλοι ἀπὸ τὸν **Ἐδουάρδο Λῶ**

Διορίσθη πράκτωρ Χαλκίδος ὁ Ἑλληνόπαις. **Αἰλιαν Χάρβεϋ**

Ἀντιπροσωπειῶν : **Τὸμ Ντετεκτίβ**

/ΚΘ' — 708/

Ραμόνα, Ζαμόρα, Λαγωνικό, Κάρμεν, λοιποὶ-ὲς ἀνταλλάσσουμε τετραδιάκια ; Στεῖλτε (ΚΘ'—303). **Μαγιάτικη Αὔρα**

/ΚΘ' — 709/

Διαπλασόπουλα ποὺ θὰ θέλανε νὰ δυναμώσουνε ἢ ν' ἀσκηθοῦνε σ' ὅλα τὰ μαθηματικὰ μὲ κατ' οἶκον μαθήματα, ἂς γράψουν : Νίκον Κατρτζόγλου, Πόστ - Ρεστάντ Ἀθήνα.

/ΚΘ' — 710/

Σκόρπια Ροδοπέταλα = Τζαίνη Μπάλλα· σ' ἄρεσε ; Ἀναπαλύφατε, ἂν μπορεῖτε, τόν : **ΚΑΠΕΤΑΝ ΜΟΥΣΤΑΚΑ**

ΤΟΜΟΙ

ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Τῆς *Α' Περιόδου* (1879 – 1893) ἀπὸ τοὺς ἐκδοθέντας 24 τόμους ὑπάρχουν ἀκόμη μόνον οἱ ἑξῆς πέντε : 7ος, 12ος, 14ος, 18ος καὶ 19ος. Ἕκαστος τόμος δρχ. *25*, ταχυδρομικῶς δὲ ἀποστελλόμενος δρχ. *28,50* διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν καὶ δρχ. *35* διὰ τὸ Ἐξωτερικόν.

Τῆς *Β' Περιόδου* (1894—1928) ὑπάρχουν ὅλοι οἱ ἐκδοθέντες τόμοι, 35 ἐν ὅλῳ. Ἕκαστος τόμος ἄρραφος δρ. *80* καὶ ραμμένος δρ. *85*. Ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου προσθετέα εἰς τὰς ἄνω τιμάς : Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν δρχ. *5* ὁ ἄρραφος καὶ δρχ. *15* ὁ ραμμένος, διὰ δὲ τὸ Ἐξωτερικὸν δρχ. *23* εἴτε ἄρραφος εἴτε ραμμένος.

Τύποις ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ, Γεωργίου Σταύρου 10, Ἀθῆναι